

Date Printed: 02/04/2009

JTS Box Number: IFES_49
Tab Number: 2
Document Title: ELECTORAL LAW
Document Date: 1987
Document Country: SUR
Document Language: DUT
IFES ID: EL00597

* A 2 2 F 1 8 E E - 3 A A E - 4 D 2 E - 8 1 1 9 - C 9 C 2 0 8 9 9 B 7 6 7 *

low/SJR/1987/002/dkt

Algemeen Decreet A - 25

KIESREGELING

S.B. 1987 no. 62

F Clifton White Resource Center
International Foundation for Election Systems

87

1987

No. 62

STAATSBLAD
van de
REPUBLIEK SURINAME

ALGEMEEN DECREET A-25

DECREET van 29 september 1987, houdende regels voor de verkiezing van leden voor de volksvertegenwoordigende lichamen in Suriname (Kiesregeling).

DE PRESIDENT VAN DE REPUBLIEK SURINAME,

In overweging genomen hebbende, dat het wenselijk is wettelijke regels vast te stellen met betrekking tot de verkiezingen van leden voor de volksvertegenwoordigende lichamen op nationaal, regionaal, en plaatselijk niveau;

Heeft, gehoord het Adviescollege, na verkregen goedkeuring van het Militair Gezag, de Raad van Ministers en De Nationale Assemblée, vastgesteld het onderstaande decreet:

HOOFDSTUK I
Het Onafhankelijk Kiesbureau

Artikel 1

1. Er is een Onafhankelijk Kiesbureau, dat toezicht houdt op de algemene verkiezingen en de uitslag van de verkiezingen voor de samenleving bindend vaststelt.

2. Het Kiesbureau is samengesteld uit ten minste 7 leden en 3 plaatsvervangende leden, die alle door de President worden benoemd en ontslagen.

De benoeming geschiedt voor zes jaren. Zij kunnen terstond worden herbenoemd.

Hij die ter vervulling van een opengevallen plaats is benoemd, treedt af op het tijdstip waarop degene, in wiens plaats hij benoemd is, zou moeten aftreden.

3. Uit de leden worden door de President, de Voorzitter en de plaatsvervangende Voorzitter aangewezen.

4. Aan het Kiesbureau wordt een secretaris, alsmede een secretarie toegevoegd. De secretaris wordt door de President benoemd.

5. De Voorzitter, de leden en de plaatsvervangende leden van het Kiesbureau leggen in handen van de President de navolgende eed of belofte af: .

"Ik zweer (beloof) dat ik als Voorzitter (lid, plaatsvervangend lid) van het Onafhankelijk Kiesbureau bij de uitoefening van mijn taak de bepalingen van de Grondwet, de Kiesregeling en het Kiesbesluit nauwgezet in acht zal nemen en mij dienovereenkomstig zal gedragen.

Zo waarlijk helpe mij God Almachtig (Dat belooft ik)!"

6.a. De leden en de plaatsvervangende leden worden door de President ontslagen:

1. op eigen verzoek;
2. wanneer zij de leeftijd van vijfenzestig jaar hebben bereikt;
3. bij gebleken ongeschiktheid wegens aanhoudende ziekten, ziels- of lichaamsgebreken;
4. wanneer zij onder curatele zijn gesteld;
5. bij aanvaarding van een functie, welke met hun ambt onverenigbaar is.

b. De leden en de plaatsvervangende leden kunnen door de President worden ontslagen:

1. wanneer zij wegens misdrijf zijn veroordeeld;
2. wanneer zij in staat van faillissement zijn verklaard of surseance van betaling hebben verkregen of wegens schulden zijn gegijzeld;
3. wegens wangedrag of ongeschiktheid of bij gebleken voortdurende achteloosheid in de waarneming van hun ambt;
4. wanneer zij, anders dan krachtens hun verleend verlof, langer dan vijf maanden buiten Suriname verblijf houden.

7. Benoembaar tot lid van het Kiesbureau zijn de ingezetenen, die de Surinaamse nationaliteit bezitten, de leeftijd van 23 jaar hebben bereikt en niet van de uitoefening van het kiesrecht zijn uitgesloten.

8. Een lid of plaatsvervangend lid van het Kiesbureau kan niet tegelijkertijd zijn Minister, Onderminister, lid van De Nationale Assemblée, lid van de Rechterlijke Macht, lid van de Staatsraad, lid van de gewapende machten, lid van de Rekenkamer, dan wel van het Constitutionele Hof of kandidaat dan wel kandidaat plaatsvervanger bij enige verkiezing waarbij hij of zij actief de werkzaamheden als in dit decreet bedoeld mee uitoefent.

Artikel 2

1. Het Kiesbureau ziet toe, dat de in artikel 16 van dit decreet bedoelde kiezerslijsten met zorg zijn samengesteld en doorlopend zijn bijgewerkt, en vergewist zich ervan, of deze in overeenstemming met de nodig gebleken, dan wel door de rechter bevolen verbeteringen en aanvullingen zijn aangebracht.

2. Op verzoek van het Kiesbureau brengt de Minister aan wie de zorg voor Binnenlandse Zaken is opgedragen bij constatering van onjuistheden de nodige verbeteringen en aanvullingen in de kiezerslijsten aan.

3.a. Het Kiesbureau ziet toe, dat elke kiezer, die bevoegd is aan de stemming deel te nemen, ten minste drie dagen vóór de tot de stemming bepaalde dag, de in artikel 90 van dit decreet voorgeschreven oproepingskaart ontvangt.

b. Op aanvraag van het Kiesbureau verstrekken de Districts-Commissarissen alle inlichtingen omtrent de organisatie van de werkzaamheden in verband met de uitreiking der oproepingskaarten aan het Kiesbureau, dat bevoegd is aanbevelingen ter zake te doen.

c. Het Kiesbureau ziet toe, dat door de betrokken Districts-Commissaris de mogelijkheid wordt geschapen, dat de daartoe gerechtigde kiezers nog op de dag der stemming de oproepingskaarten kunnen afhalen.

4.a. Het Kiesbureau ziet toe, dat er zoveel mogelijk uniforme instructies met betrekking tot het optreden van de onderschei-

dene stembureaus in de kiesdistricten worden gegeven en dat de stembureaus op de dag der stemming op de voorgeschreven wijze hun werkzaamheden verrichten.

b. Het Kiesbureau is bevoegd toezichthouders aan te wijzen, die controle op de richtige gang der werkzaamheden van de stembureaus uitoefenen en bij constatering van onregelmatigheden zo spoedig mogelijk daarover verslag uitbrengen.

c. De voorzitters en overige leden en plaatsvervangende leden van de hoofdstembureaus en de stembureaus zijn gehouden aan de door het Kiesbureau aangewezen toezichthouders de voor de uitoefening van hun taak benodigde inlichtingen te verschaffen.

d. Bij klachten omtrent een niet-behoorlijke functionering van enig hoofdstembureau of stembureau treft het Kiesbureau onverwijld die maatregelen, welke naar zijn oordeel noodzakelijk zijn.

5.a. Het Kiesbureau is bevoegd door één of meer zijner leden of plaatsvervangende leden dan wel door zijn secretaris of zijn ambtenaren, desgewenst met medewerking van door het Kiesbureau aangewezen personen, in de daarvoor in aanmerking komende burelen van openbare dienst de inlichtingen te doen inwinnen en het onderzoek te doen verrichten, welke het Kiesbureau voor de uitvoering van zijn taak, hem bij dit decreet opgelegd, nodig acht.

b. De Minister aan wie de zorg voor Binnenlandse Zaken is opgedragen verstrekt het Kiesbureau binnen de kortst mogelijke termijn de inlichtingen, die het Kiesbureau voor de uitoefening van zijn taak, hem bij dit decreet opgelegd, nodig acht.

6.a. Het Kiesbureau brengt jaarlijks vóór 1 april verslag uit aan de Regering en De Nationale Assemblée over zijn werkzaamheden in het afgelopen dienstjaar.

b. Binnen twee maanden na de dag, waarop een periodieke of tussentijdse verkiezing voor een volksvertegenwoordigend lichaam is gehouden, brengt het Kiesbureau schriftelijk verslag uit aan de Regering en De Nationale Assemblée over het door hem uitgeoefende toezicht op de gehouden verkiezingen.

7.a. Het Kiesbureau stelt zijn reglement van orde vast.

b. Dit reglement wordt na goedkeuring door de President, door plaatsing in het Staatsblad van de Republiek Suriname openbaar gemaakt.

8.a. De remuneraties ten behoeve van de voorzitter en leden van het Kiesbureau alsmede de vacatiegelden ten behoeve van de plaatsvervangende leden, voor elke vergadering, waaraan die overeenkomstig het bepaalde in dit decreet deelnemen, worden bij staatsbesluit vastgesteld.

b. Het salaris van de secretaris van het Kiesbureau wordt bij staatsbesluit vastgesteld.

9. Nadere regelen met betrekking tot de werkzaamheden van het Kiesbureau worden bij staatsbesluit vastgesteld.

HOOFDSTUK II

De verkiezing van de leden van De Nationale Assemblée en van de Ressortraden

Artikel 3

De leden van De Nationale Assemblée worden gekozen door degenen, die op de vijftiengste dag vóór de dag der kandidaatstelling ingezetenen zijn van Suriname, de Surinaamse nationaliteit bezitten en de leeftijd van achttien jaar hebben bereikt.

Artikel 4

De leden van een Ressortraad worden gekozen door degenen, die op de vijftiengste dag vóór de dag der kandidaatstelling hun hoofd- of werkelijk verblijf hebben in het betreffende ressort van het district, de Surinaamse nationaliteit bezitten en de leeftijd van achttien jaar hebben bereikt.

Artikel 5

Zij, die in het bevolkingsregister van een district opgenomen zijn, worden voor de toepassing van dit decreet, behoudens bewijs van tegendeel, geacht hun hoofd- of werkelijk verblijf te hebben in dat district.

Artikel 6

Van de uitoefening van het kiesrecht zijn uitgesloten:

- a. zij, die krachtens onherroepelijke rechterlijke uitspraak het kiesrecht missen;
- b. zij, die rehtens van hun vrijheid zijn beroofd;
- c. zij, die krachtens onherroepelijke rechterlijke uitspraak wegens krankzinnigheid of zwakheid van vermogens de beschikking of het beheer over hun goederen hebben verloren.

Politieke Organisaties

Artikel 7

Voor de toepassing van dit decreet wordt als politieke organisatie mede beschouwd een combinatie van politieke organisaties, welke met het oog op deelname aan algemene, vrije en geheime verkiezingen is gevormd, mits deze combinatie bestaat uit politieke Organisaties die voldoen aan de in het "Decreet Politieke Organisaties" gestelde vereisten en niet van deelneming aan verkiezingen zijn uitgesloten op grond van het bepaalde in artikel 8 van bedoeld decreet.

HOOFDSTUK III

DE WIJZE VAN SAMENSTELLING VAN DE NATIONALE ASSEMBLEE, DE RESSORTRADEN EN DISTRICTSRADEN

De Nationale Assemblée

Artikel 8

1. De leden van De Nationale Assemblée worden per district gekozen voor een periode van vijf jaren.
2. Zij treden tegelijk af op het tijdstip dat de nieuw gekozen Nationale Assemblée in functie treedt.

Artikel 9

Voor de afvaardiging per district naar De Nationale Assemblée geldt de volgende verdeling:

1987

No. 62

1.	Paramaribo	17 zetels
2.	district Wanica	7 zetels
3.	district Nickerie	5 zetels
4.	district Commewijne	4 zetels
5.	district Sipaliwini	4 zetels
6.	district Brokopondo	3 zetels
7.	district Marowijne	3 zetels
8.	district Para	3 zetels
9.	district Saramacca	3 zetels
10.	district Coronie	2 zetels

De Ressortraden

Artikel 10

1. De leden van de Ressortraden worden gekozen voor een periode van vijf jaren.
2. Zij treden tegelijk af op het tijdstip dat de nieuw gekozen Ressortraad in functie treedt.
3. Voor de samenstelling van een Ressortraad geldt de volgende verdeling:

minder dan 1.001 inwoners	—	7 zetels
van 1.001	—	2.000 inwoners — 9 zetels
van 2.001	—	5.000 inwoners — 11 zetels
van 5.001	—	10.000 inwoners — 13 zetels
van 10.001	—	13.000 inwoners — 15 zetels
boven 13.000 inwoners	—	17 zetels

De Districtsraden

Artikel 11

1. De politieke organisaties, die aan de verkiezing voor de Ressortraden deelnemen, stellen op de dag der kandidaatstelling eveneens kandidaten ter afvaardiging naar de Districtsraad.
2. De Districtsraad heeft een zittingsperiode van vijf jaren.
3. De samenstelling van de Districtsraden vindt plaats na gehouden verkiezingen in de districten voor de samenstelling van de Ressortraden.

4. De zetels in een Districtsraad worden toegekend aan de in de Ressortraden van het betreffende district vertegenwoordigende politieke organisaties, naar evenredigheid van het totaal aantal in de Ressortraden verworven zetels.

5. Voor de samenstelling van een Districtsraad geldt de volgende verdeling:

minder dan 10.001 inwoners	—	7 zetels
van 10.001 — 30.000 inwoners	—	9 zetels
van 30.001 — 50.000 inwoners	—	11 zetels
van 50.001 — 100.000 inwoners	—	15 zetels
boven 100.000 inwoners	—	21 zetels

Artikel 12

Hij, die ter vervulling van een tussentijds opengevallen plaats lid wordt van De Nationale Assemblee, een Districtsraad of een Ressortraad, treedt af op het tijdstip waarop degene, in wiens plaats hij is benoemd, zou hebben moeten aftreden.

HOOFDSTUK IV

DE KIEZERSADMINISTRATIE

Het kiezersregister

Artikel 13

Vanwege de Minister aan wie de zorg voor Binnenlandse Zaken is opgedragen wordt een kiezersregister bijgehouden en dagelijks bijgewerkt, vermeldende de in het Centraal Bevolkingsregister opgenomen kiesgerechtigde personen.

Artikel 14

1. De tot het bevolkingsregister behorende persoonskaarten kunnen, voor zover zij op de kiezers betrekking hebben, als kiezersregister worden aangemerkt en als zodanig worden gebezigd.

2. Eveneens kan als kiezersregister worden aangemerkt en als zodanig worden gebezigd het geautomatiseerde bestand, welk deel uitmaakt van het centraal persoonsregister, voor zover betrekking hebbende op de kiezers.

De inrichting van het register

Artikel 15

1. Van elke kiezer worden in het kiezersregister vermeld de geslachtsnaam, de voornamen of de beginletters daarvan, de datum, het jaar en de plaats van geboorte, het adres, de datum van afgifte van de identiteitskaart, het identiteitsnummer alsmede het nummer van het ressort.

2. De gehuwde vrouw en de weduwe worden in het kiezersregister vermeld met de naam van haar echtgenoot onderscheidenlijk overleden echtgenoot, onder toevoeging van haar eigen naam, vooraf gegaan door het woord "geboren" of een afkorting van dit woord.

HOOFDSTUK V

DE KIEZERSLIJSTEN

De samenstelling van de lijsten

Artikel 16

1. Uit het kiezersregister worden kiezerslijsten samengesteld, die afzonderlijk aanwijzen zowel de kiesgerechtigden van het kiesdistrict als die van een ressort, welke bevoegd zijn tot het kiezen van respectievelijk de leden van De Nationale Assemblée en die van de Ressortraden.

2. De kiezerslijsten worden vanaf de dertigste dag vóór hun afsluiting ter inzage gelegd op het Ministerie van Binnenlandse Zaken en in de districten op de Districts-Commissariaten alsmede de politiestations.

3. Iedere kiesgerechtigde is bevoegd te onderzoeken of hij op de kiezerslijst van zijn district en zijn ressort is opgebracht.

4. De Minister van Justitie verstrekt regelmatig en zo spoedig mogelijk aan de Minister aan wie de zorg voor Binnenlandse Zaken is opgedragen een opgave van personen, die van de uitoefening van het kiesrecht zijn uitgesloten.

De Minister aan wie de zorg voor Binnenlandse Zaken is opgedragen, stelt, na ontvangst van voornoemde mededeling, betrokkene(n) in kennis van deze uitsluiting en de duur daarvan.

5. De kiezerslijsten worden op de vijftiengste dag vóór de dag der kandidaatstelling afgesloten. Deze lijsten zijn geldend voor de desbetreffende verkiezing met inachtneming van de wijzigingen en/of aanvullingen, die in deze periode, overeenkomstig het bepaalde in de artikelen 17 t/m 21 worden aangebracht.

6. De kiezerslijsten worden tegen betaling van de kosten verkrijgbaar gesteld.

Het verzoek om verbetering van de lijsten

Artikel 17

1. De Minister aan wie de zorg voor Binnenlandse Zaken is opgedragen is bevoegd ambtshalve nodig gebleken wijzigingen en/of aanvullingen van de kiezerslijsten aan te brengen.

2. Een ieder is bevoegd schriftelijk aan de Minister aan wie de zorg voor Binnenlandse Zaken is opgedragen verbetering en/of aanvulling van de kiezerslijsten te vragen op grond, dat hij zelf of een andere daarin al dan niet behoorlijk is opgenomen. De Minister beslist binnen vijf dagen op dit verzoek. Dit verzoek dient uiterlijk op de vijftiengste dag vóór de dag der kandidaatstelling te worden ingediend.

3. De vorm en inrichting van voormeld verzoek worden bij staatsbesluit vastgesteld. Het formulier waarop het verzoek wordt gedaan, wordt kosteloos ter beschikking gesteld en is verkrijgbaar bij het Ministerie van Binnenlandse Zaken, bij de Districts-Commissariaten alsmede bij de politiestations in de districten.

Artikel 18

De beslissing van de Minister op een verzoek om verbetering en/of aanvulling van de kiezerslijsten wordt onverwijld schriftelijk ter kennis gebracht van alle betrokken partijen. Deze beslissing wordt door middel van plaatsing in het Advertentieblad van de Republiek Suriname ter openbare kennis gebracht.

Het administratief beroep

Artikel 19

1. Tegen de beslissing van de Minister als bedoeld in artikel 18 staat binnen vijf dagen na de openbare kennisgeving van de beslissing beroep open bij de President.

2. De President beslist bij een met reden omkleed besluit binnen vijf dagen na de indiening over het ingesteld beroep. Van deze beslissing wordt aan belanghebbende alsmede aan het publiek kennis gegeven op de wijze zoals geregeld in artikel 18.

3. De Minister aan wie de zorg voor Binnenlandse Zaken is opgedragen wordt in kennis gesteld van de beslissing van de President. De Minister geeft onverwijld gevolg aan deze beslissing.

Het beroep op de Kantonrechter

Artikel 20

1. Binnen tien dagen na de openbare publikatie van de beslissing van de President kan iedere belanghebbende van deze beslissing, onder overlegging van de nodige bewijsstukken en van een afschrift van de desbetreffende beslissing, bij een met reden omkleed verzoekschrift in beroep gaan bij de Kantonrechter in het Eerste Kanton.

2. Vanwege het Kantongerecht wordt, binnen drie dagen na ontvangst van het verzoekschrift, hiervan mededeling gedaan aan de Minister aan wie de zorg voor Binnenlandse Zaken is opgedragen en, indien de beslissing, waarvan het beroep een andere dan verzoeker betreft, aan die ander per aangetekende brief.

3. Het verzoekschrift wordt onverwijld ter Griffie van het Kantongerecht neergelegd en ligt aldaar gedurende drie dagen voor een ieder ter inzage.

Artikel 21

1. Een ieder is tot uiterlijk zes dagen na afloop van de in het vorige artikel bedoelde termijn tot tegenspraak bevoegd. De tegenspraak wordt schriftelijk bij de rechter ingediend.

2. Uiterlijk eenentwintig dagen na de indiening van het verzoekschrift doet de rechter uitspraak en beveelt, indien de uitspraak daartoe leidt, verbetering of aanvulling van de kiezerslijsten.

3. Van voornoemde rechterlijke uitspraken geeft de Griffier binnen twee maal vierentwintig uur kennis aan de Minister, die bevordert dat de kiezerslijsten overeenkomstig deze uitspraak worden gewijzigd.

Artikel 22

1. De procedure is vrij van griffiekosten en legesgelden.
2. De rechter kan, daartoe gronden vindend, bij toewijzing van het gedane verzoek bepalen, dat de overige gemaakte kosten ten laste van de Staatskas komen.

Artikel 23

Al hetgeen overigens de kiezersadministratie betreft, wordt bij staatsbesluit geregeld.

HOOFDSTUK VI

DE KIESDISTRICTEN, DE RESSORTEN EN DE STEM-BUREAUS

De kiesdistricten en de ressorten

Artikel 24

1. Voor de verkiezing van de leden van De Nationale Assemblée wordt Suriname verdeeld in kiesdistricten, waarvan de grenzen samenvallen met de grenzen van de geldende districtsindeling.
2. Voor de verkiezing van de leden van de Ressortraden worden de districten in ressorten verdeeld waarvan de grenzen bij afzonderlijk decreet worden vastgesteld.

De stembureaus

Artikel 25

1. Er is voor elk ressort ten minste één stembureau, bestaande uit vijf leden van wie één voorzitter en één waarnemend voorzitter is en vijf plaatsvervangende leden, die alle worden benoemd en ontslagen door de Minister aan wie de zorg voor Binnenlandse Zaken is opgedragen.
2. De voorzitter, de leden en de plaatsvervangende leden van de stembureaus leggen in handen van de Minister aan wie de zorg voor Binnenlandse Zaken is opgedragen of een door hem aan te wijzen functionaris, de navolgende eed af:

"Ik zweer (beloof) dat ik als voorzitter (lid, plaatsvervangend lid) van het stembureau bij de uitoefening van mijn taak de bepalingen van de Grondwet, de Kiesregeling en het Kiesbesluit nauwgezet in acht zal nemen en mij dienovereenkomstig zal gedragen.

Zo waarlijk helpe mij God Almachtig (Dat beloof ik)!".

3. Bij staatsbesluit worden nadere regelen gesteld omtrent de werkzaamheden van de stembureaus, alsmede de begrenzing van het gebied van elk stembureau.

4. Iedere kiezer brengt zijn stem uit ten overstaan van het voor hem aangewezen stembureau.

5. Bij staatsbesluit kunnen regelen gesteld worden, krachtens welke de kiezer bevoegd is, in geval het betreft de verkiezing van de leden van de De Nationale Assemblee, naar keuze te stemmen ten overstaan van een ander dan voor hem aangewezen stembureau binnen hetzelfde kiesdistrict.

De hoofdstembureaus

Artikel 26

1. Voor de verkiezing van de leden van De Nationale Assemblee, alsmede voor die van de leden van de Ressortraden wordt voor elk kiesdistrict een hoofdstembureau ingesteld.

2. Het Hoofdstembureau bestaat uit vijf leden, waarvan één voorzitter en één waarnemend voorzitter is en drie plaatsvervangende leden. Het hoofdstembureau dat is ingesteld in het kader van de verkiezing van de leden van de Ressortraden, geldt als hoofdstembureau voor de vaststelling en samenstelling van de Ressort- en Districtsraden.

3. Voorzitter is de Districts-Commissaris van het district, waar het hoofdstembureau is gevestigd.

4. De voorzitter, de leden en plaatsvervangende leden worden door de President benoemd en ontslagen.

5. De voorzitter wijst uit de leden een secretaris van het hoofdstembureau aan.

Artikel 27

Bij staatsbesluit wordt overigens al hetgeen de hoofdstembureaus betreft geregeld.

Artikel 28

De voorzitter, de leden en de plaatsvervangende leden van de hoofdstembureaus leggen in handen van de Minister aan wie de zorg voor Binnenlandse Zaken is opgedragen of een door hem aan te wijzen functionaris de navolgende eed of belofte af:

"Ik zweer (beloof) dat ik als voorzitter (lid, plaatsvervangend lid) van het hoofdstembureau bij de uitoefening van mijn taak de bepalingen van de Grondwet, de Kiesregeling en het Kiesbesluit nauwgezet in acht zal nemen en mij dienovereenkomstig zal gedragen.

Zo waarlijk helpe mij God Almachtig (Dat beloof ik)!"

Het Centraal Hoofdstembureau**Artikel 29**

1. Er is voor de verkiezing van de leden van De Nationale Assemblée een Centraal Hoofdstembureau. Het Onafhankelijk Kiesbureau treedt als zodanig op.

2. Het in het vorige lid genoemde Centraal Hoofdstembureau heeft mede tot opdracht het controleren van de vaststelling van de samenstelling van de Districtsraden, op grond van de uitslag van verkiezingen voor de Ressortraden.

3. Het Centraal Hoofdstembureau, bedoeld in lid 1, treedt eveneens als Centraal Hoofdstembureau op voor de verkiezing van de leden van de Ressortraden.

Artikel 30

De voorzitter, de leden en de plaatsvervangende leden van het Centraal Hoofdstembureau leggen in handen van de President de navolgende eed of belofte af:

"Ik zweer (beloof) dat ik als voorzitter (lid, plaatsvervangend lid) van het Centraal Hoofdstembureau bij de uitoefening van mijn taak de bepalingen van de Grondwet, de Kiesregeling en het Kiesbesluit nauwgezet in acht zal nemen en mij dienovereenkomstig zal gedragen. Zo waarlijk helpe mij God Almachtig (Dat belooft ik)!"

HOOFDSTUK VII

De registratie van politieke organisaties en de wijze van kandidaatstelling voor de verkiezing van leden voor de volksvertegenwoordigende lichamen

Artikel 31

1. Een politieke organisatie kan ten behoeve van de verkiezing van de leden van een volksvertegenwoordigend lichaam aan het Centraal Hoofdstembureau verzoeken haar naam, een aanduiding daarvan of beide, alsmede desgewenst een partij-symbool in te schrijven in een openbaar register, dat door dit bureau wordt bijgehouden. Daarbij wordt tevens aangegeven een gekozen woonplaats in Suriname.
2. De aanbieding tot registratie geschiedt door twee personen die hiertoe door de politieke organisatie schriftelijk zijn gemachtigd. Zij overleggen daarbij de schriftelijke volmacht waaruit hun bevoegdheid blijkt. Bij het verzoek worden stukken bijgevoegd, die ingevolge het Decreet houdende regels voor politieke organisaties vereist zijn.
3. Betreft de in het vorige lid bedoelde aanbieding een combinatie van politieke organisaties dan worden daarbij de stukken van de politieke organisaties die de combinatie uitmaken, bijgevoegd welke ingevolge het "Decreet Politieke Organisaties" vereist zijn. Tevens worden overgelegd de volmachten, afgegeven door de politieke organisaties die de combinatie uitmaken waaruit de bevoegdheid tot de aanbieding blijkt.
4. De gelegenheid tot aanbieding bestaat van de vierentwintigste tot en met de negentiende dag vóór de ingevolge artikel 85 lid 1 vastgestelde dag der kandidaatstelling.

Registratie is mogelijk van des voormiddags 8.00 uur tot des namiddags 15.00 uur bij het Centraal Hoofdstembureau.

Artikel 32

De ter registratie aangeboden gegevens liggen ter inzage op de secretarie van het Kiesbureau gedurende drie opeenvolgende werkdagen na het verstrijken van de periode genoemd in het vorige artikel.

Artikel 33

Gedurende de in het vorige artikel vermelde termijn kan een politieke organisatie, die zelf registratie heeft verzocht, bij het Centraal Hoofdstembureau schriftelijk met redenen omklede bezwaren indienen tegen de registratie van een andere politieke organisatie indien de naam dan wel de aanduiding van laatstgenoemde geheel of in hoofdzaak overeenstemt met de door haar gebezigde naam of aanduiding of met haar symbool, waardoor verwarring te duchten is.

Artikel 34

Het Centraal Hoofdstembureau neemt binnen twee dagen over de registratie een beslissing, welke onverwijld aan belanghebbende(n) wordt medegedeeld en ter openbare kennis gebracht, op de voorgeschreven wijze.

Artikel 35

1. Het Centraal Hoofdstembureau weigert de registratie in de volgende gevallen:

- a. indien de aanbieding niet binnen de daarvoor gestelde termijn heeft plaatsgevonden;
- b. indien in het ter registratie aangeboden symbool het wapen of de vlag van Suriname is verwerkt of het symbool in strijd is met de openbare orde of de goede zeden;
- c. indien tegen de registratie van een naam, korte aanduiding of symbool een bezwaarschrift is ingediend, dat gegrond is bevonden;
- d. indien niet aan de voorwaarden is voldaan die zijn omschreven in het Decreet houdende regels voor politieke organisaties.

2. De registratie wordt voorts geweigerd aan een politieke organisatie, die deel uitmaakt van een ter registratie aangeboden combinatie van politieke organisaties.
3. Onverminderd het vorenstaande wordt de registratie tevens geweigerd indien twee organisaties tegen de registratie van elkaars gegevens een bezwaarschrift hebben ingediend en de gegevens niet meer notoir kenmerkend zijn voor de ene organisatie dan wel voor de andere. Alsdan kan de registratie ten aanzien van beide politieke organisaties worden geweigerd.
4. Eveneens kan de registratie door het Centraal Hoofdstembureau op grond van de in het voorgaande lid vermelde omstandigheid ambtshalve worden geweigerd.
5. De in een beschikking vastgelegde weigering is met redenen omkleed.

Het administratief beroep op de beslissing van het Centraal Hoofdstembureau

Artikel 36

1. Gedurende twee werkdagen na de dag van ontvangst van de beslissing van het Centraal Hoofdstembureau kan de politieke organisatie aan wie de registratie is geweigerd, respectievelijk de organisatie wiens bezwaarschrift ongegrond is bevonden, tegen die beslissing schriftelijk beroep aantekenen bij de President.
2. De President beslist bij een met redenen omkleed besluit binnen drie dagen op dit beroep. De beslissing wordt onverwijld aan belanghebbenden medegedeeld en ter openbare kennis gebracht, op de voorgeschreven wijze. Van de beslissing van de President wordt aan het Centraal Hoofdstembureau kennis gegeven, die voor de uitvoering hiervan zorg draagt.

Het registratieverzoek in tweede instantie

Artikel 37

1. De politieke organisatie, wier registratie in eerste instantie dan wel in beroep geweigerd is op de in artikel 35 lid 1

onder b en c genoemde gronden of wier bezwaarschrift ongegrond is bevonden kan gedurende drie werkdagen na de dag van ontvangst van de beslissing van het Centraal Hoofdstembureau dan wel die van de President, nog eenmaal een aanbieding, als in artikel 31 lid 1 bedoeld, verrichten.

2. Het Centraal Hoofdstembureau neemt zo spoedig mogelijk een beslissing, waaromtrent het bepaalde in artikel 35 van toepassing is. De registratie wordt geweigerd in de gevallen, genoemd in artikel 35 lid 1 onder a en b en voorts indien het Centraal Hoofdstembureau met inachtneming van de in artikel 33 neergelegde norm van oordeel is, dat redelijkerwijs tot weigering moet worden besloten. Tegen deze beslissing staat generlei voorziening open.

3. Het Centraal Hoofdstembureau kan echter gedurende de in lid 1 van dit artikel bedoelde werkdagen in overeenstemming met het bestuur van de politieke organisatie tot vaststelling van naar het oordeel van het Kiesbureau voor registratie vatbare gegevens overgaan.

**De wijze van kandidaatstelling ten behoeve
van de verkiezing van de leden van
De Nationale Assemblée**

Artikel 38

1. Op de dag der kandidaatstelling voor de verkiezing van leden voor De Nationale Assemblée kunnen bij het hoofdstembureau van des voormiddags 8.00 uur tot des namiddags 15.00 uur lijsten van kandidaten worden ingeleverd.

2. Ten minste veertien dagen voor de dag der kandidaatstelling wordt hiervan door het Centraal Hoofdstembureau tijdig openbaar kennis gegeven.

3. De vorm en de inrichting der lijsten worden geregeld bij staatsbesluit, dat tevens aanwijst de tijd, waarop en de plaats, waar de formulieren, kosteloos, voor de kiezers verkrijgbaar zijn.

Artikel 39

1. Elke lijst wordt ondertekend door het bestuur van de politieke organisatie.
2. De personen, die de lijsten ondertekenen moeten volgens de kiezerslijst, geldende op het ogenblik der indiening, kiesgerechtigd zijn en bevoegd tot stemmen.

Artikel 40

Boven de partijlijst worden de aanduiding van de politieke organisatie en, indien die organisatie dat heeft doen registreren, haar partij-symbool vermeld.

Artikel 41

1. De kandidaten worden op de lijsten geplaatst met vermelding van hun naam, voorletters en woonplaats. De voorletters mogen geheel of ten dele door voornamen worden vervangen. Indien de kandidaat een gehuwde vrouw of weduwe is, wordt zij op de lijst vermeld met de naam van haar echtgenoot of overleden echtgenoot onder toevoeging van haar eigen naam, vooraf gegaan door het woord "geboren" of een afkorting van dit woord.
2. De namen van de kandidaten worden op de lijsten geplaatst in de volgorde, waarin de ondertekenaars aan hen de voorkeur geven.
3. De naam van eenzelfde kandidaat mag niet voorkomen op meer dan één lijst.

Artikel 42

1. Voor elk kiesdistrict wordt een kandidatenlijst ingediend.
2. Op dezelfde lijst mogen ten hoogste tien kandidaten meer worden geplaatst dan het aantal zetels, dat het betreffende kiesdistrict toekomt.

Artikel 43

1. Bij een lijst wordt overgelegd een schriftelijke verklaring van iedere daarop voorkomende kandidaat, dat hij bewilligt in zijn kandidaatstelling op deze lijst.
2. De vorm en de inrichting dezer verklaring worden geregeld bij staatsbesluit, dat tevens aanwijst de tijd, waarop en de plaats, waar formulieren voor de kiezers, kosteloos, verkrijgbaar zijn.

Artikel 44

1. De inlevering van de kandidatenlijsten geschiedt door twee personen, die hiertoe door de politieke organisatie zijn gemachtigd.
2. De in lid 1 bedoelde personen moeten het volgende overleggen:
 - a. een schriftelijke volmacht waaruit hun bevoegdheid blijkt;
 - b. een verklaring van het Centraal Hoofdstembureau waaruit de registratie van de politieke organisatie in het openbaar register blijkt.

Artikel 45

De ingeleverde lijsten worden terstond voor een ieder ter inzage nedergelegd gedurende drie dagen.

Het onderzoeken van de lijsten en beslissen over de geldigheid

Artikel 46

Op de dag der kandidaatstelling, onmiddellijk na het verstrijken van de tijd, die in artikel 38 lid 1 is vermeld, houdt het hoofdstembureau een zitting tot het onderzoeken van de lijsten.

Artikel 47

Indien bij het onderzoek blijkt van één of meer der navolgende verzuimen, geeft het hoofdstembureau onverwijld bij aangetekende brief of tegen gedagtekend ontvangstbewijs daarvan kennis aan hen, die de lijst hebben ingeleverd, alsmede aan het bestuur van de politieke organisatie:

- a. dat de lijst niet is ondertekend door ten minste twintig daartoe bevoegde personen; bij de vaststelling van dit aantal blijven buiten beschouwing de personen die meer dan één lijst hebben ondertekend;
- b. dat een kandidaat op een lijst niet is vermeld op de wijze, zoals voorgeschreven in artikel 41 lid 1;
- c. dat ten aanzien van een kandidaat ontbreekt de in artikel 43 lid 1 bedoelde verklaring;
- d. dat de lijst niet persoonlijk is ingeleverd door de personen, bedoeld in artikel 44 lid 1;
- e. dat de naam of aanduiding der politieke organisatie niet in overeenstemming is met die welke krachtens de artikelen 31 t/m 37 is geregistreerd, dan wel dat de machtiging, bedoeld in artikel 44 lid 2.a of het bewijs van registratie, bedoeld in artikel 44 lid 2.b, ontbreekt.

Artikel 48

1. Binnen drie dagen na de dag waarop de kennisgeving is verzonden, kunnen de personen, die de lijst hebben ingeleverd, het verzuim of de verzuimen, in de kennisgeving aangeduid, herstellen ter secretarie van het hoofdstembureau, van des voormiddags 08.00 uur tot des namiddags 15.00 uur.

2. Bij verhindering of ontstentenis van een der personen of van beide personen, die de lijst hebben ingeleverd, treden één of twee anderen in hun plaats, die door de politieke organisatie schriftelijk is/zijn gemachtigd.

Artikel 49

Onmiddellijk nadat de lijsten door het hoofdstembureau zijn onderzocht, doet de voorzitter deze ter secretarie van het hoofdstembureau, voor een ieder ter inzage nederleggen.

**Het beslissen over de geldigheid der lijsten
en het schrappen van kandidaten**

Artikel 50

1. Uiterlijk op de achtste dag na de inlevering van de kandidatenlijsten beslist het hoofdstembureau in een openbare zitting over de geldigheid der lijsten, alsmede over de handhaving der daarop voorkomende kandidaten.
2. De lijsten die niet in overeenstemming zijn met de artikelen 31 lid 1, 39 lid 1 en 44 leden 1 en 2 zijn ongeldig.
3. In de volgende gevallen worden kandidaten van de lijst(en) geschrapt;
 - a. indien van een kandidaat niet is overgelegd een verklaring dat hij bewilligt in zijn kandidaatstelling;
 - b. indien een kandidaat voorkomt op meer dan één partijlijst;
 - c. indien meer kandidaten op de lijst voorkomen dan het in artikel 42 lid 2 toegestane aantal;
 - d. indien een kandidaat voorkomt op een kandidatenlijst van een kiesdistrict dat niet het zijne is.

Artikel 51

Het hoofdstembureau zendt de ongeldig verklaarde lijsten, alsmede de lijsten waarop kandidaten zijn geschrapt, zo spoedig mogelijk aan de President, vergezeld van de notulen van de vergadering waarin hiertoe is besloten.

Het administratief beroep

Artikel 52

1. Binnen drie dagen na de dag, waarop het hoofdstembureau over de geldigheid van de kandidatenlijsten en over de handhaving van de daarop voorkomende kandidaten heeft beslist, kan iedere ondertekenaar beroep aantekenen bij de President tegen de genomen beslissing.
2. De President beslist uiterlijk op de achtste dag, nadat het beroepschrift is ingekomen bij een met redenen omkleed be-

sluit. De beslissing wordt aan appellant(en), alsmede aan het hoofdstembureau medegedeeld.

De bekendmaking van de kandidatenlijsten

Artikel 53

1. Onmiddellijk nadat de termijn voor beroep is verstreken of, in geval van beroep, nadat de President zijn beslissing aan het hoofdstembureau heeft medegedeeld, brengt het hoofdstembureau in een openbare zitting de kandidatenlijsten, zoals zij geldig zijn verklaard, naast elkaar in de volgorde bij loting bepaald op een verzamellijst.

2. De verzamellijst wordt onverwijld door plaatsing in het Advertentieblad van de Republiek Suriname ter openbare kennis gebracht. Afschrift van deze lijst wordt voor een ieder ter inzage gelegd op de Districts-Commissariaten en op alle politiestations in de districten.

De wijze van kandidaatstelling ten behoeve van de verkiezing van de leden van de Ressortraden

Artikel 54

1. Op de dag der kandidaatstelling voor de verkiezing van leden voor de Ressortraden kunnen bij het hoofdstembureau van het distrikt waarvan het betreffende ressort deel uitmaakt, van des voormiddags 08.00 uur tot des namiddags 15.00 uur lijsten van kandidaten worden ingeleverd.

2. Ten minste veertien dagen vóór de dag der kandidaatstelling wordt hiervan door het Centraal Hoofdstembureau tijdig openbare kennis gegeven.

3. De vorm en de inrichting der lijsten worden geregeld bij staatsbesluit, dat tevens aanwijst de tijd, waarop en de plaats, waar formulieren, kosteloos voor de kiezers verkrijgbaar zijn.

Artikel 55

1. Elke lijst wordt ondertekend door het bestuur van de politieke organisatie.
2. De personen, die de lijsten ondertekenen moeten volgens de kiezerslijst geldende op het ogenblik der indiening, kiesgerechtigd zijn en bevoegd tot stemmen.

Artikel 56

Boven de kandidatenlijst worden de aanduiding van de politieke organisatie en haar partij-symbool vermeld.

Artikel 57

De kandidaten worden op de lijsten geplaatst met vermelding van hun naam, voorletters en woonplaats. De voorletters mogen geheel of ten dele door voornamen worden vervangen.

Indien de kandidaat een gehuwde vrouw of weduwe is, wordt zij op de lijst vermeld met de naam van haar echtgenoot of overleden echtgenoot onder toevoeging van haar eigen naam, vooraf gegaan door het woord "geboren" of een afkorting van dit woord.

Artikel 58

1. Op de kandidatenlijst mogen niet meer kandidaten worden geplaatst dan er in de Ressortraad zetels te vervullen zijn.
2. De naam van eenzelfde kandidaat mag niet voorkomen op meer dan één lijst.

Artikel 59

1. Bij een lijst wordt overgelegd een schriftelijke verklaring van iedere daarop voorkomende kandidaat, dat hij bewilligt in zijn kandidaatstelling op deze lijst.
2. De vorm en de inrichting dezer verklaring worden geregeld bij staatsbesluit, dat tevens aanwijst de tijd, waarop en de plaats, waar formulieren voor de kiezers kosteloos, verkrijgbaar zijn.

Artikel 60

1. De inlevering van de kandidatenlijsten geschiedt door twee personen, die hiertoe door de politieke organisatie zijn gemachtigd.
2. De in lid 1 bedoelde personen moeten het volgende overleggen:
 - a. een schriftelijke volmacht waaruit hun bevoegdheden blijkt;
 - b. een verklaring van het Centraal Hoofdstembureau waaruit de registratie van de politieke organisatie in het openbaar register blijkt.

Artikel 61

De ingeleverde lijsten worden terstond voor een ieder ter inzage nedergelegd gedurende drie dagen.

Het onderzoek van de lijsten en het beslissen over de geldigheid

Artikel 62

Op de dag der kandidaatstelling, onmiddellijk na het verstrijken van de tijd, die in artikel 54 is vermeld, houdt het hoofdstembureau een zitting tot het onderzoeken van de lijsten.

Artikel 63

Indien bij het onderzoek blijkt van een of meer der navolgende verzuimen, geeft het hoofdstembureau onverwijld bij aangetekende brief of tegen gedagtekend ontvangstbewijs daarvan kennis aan hen, die de lijst hebben ingeleverd, alsmede aan het bestuur van de politieke organisatie:

- a. dat de lijst niet is ondertekend door ten minste twintig daartoe bevoegde personen. Bij vaststelling van dit aantal blijven buiten beschouwing de personen die meer dan één lijst hebben ondertekend;
- b. dat een kandidaat op een lijst niet is vermeld op de wijze, zoals voorgeschreven in artikel 57;

- c. dat ten aanzien van een kandidaat ontbreekt de in artikel 59 lid 1 bedoelde verklaring;
- d. dat de lijst niet persoonlijk is ingeleverd door de personen bedoeld in artikel 60 lid 1.

Artikel 64

1. Binnen drie dagen na de dag waarop de kennisgeving is verzonden, kunnen de personen die de lijst hebben ingeleverd, het verzuim of de verzuimen, in de kennisgeving aangeduid, herstellen ter secretarie van het hoofdstembureau, van des voormiddags 8.00 uur tot des namiddags 15.00 uur.
2. Bij verhindering of ontstentenis van de persoon die de lijst ingeleverd heeft, treedt een andere ondertekenaar in diens plaats.

Artikel 65

Onmiddellijk nadat de lijsten door het hoofdstembureau zijn onderzocht, doet de voorzitter deze ter secretarie van het hoofdstembureau, voor een ieder ter inzage nederleggen.

Het beslissen over de geldigheid van de lijsten en het schrappen van kandidaten

Artikel 66

1. Uiterlijk op de achtste dag na de inlevering van de kandidatenlijsten beslist het hoofdstembureau in een openbare zitting over de geldigheid der lijsten, alsmede over de handhaving der daarop voorkomende kandidaten.
2. De lijsten die niet in overeenstemming zijn met de artikelen 54 leden 1 en 3 en 60 zijn ongeldig.
3. In de volgende gevallen worden kandidaten van de lijst(en) geschrapt:
 - a. indien van een kandidaat niet is overgelegd een verklaring dat hij bewilligt in zijn kandidaatstelling;

- b. indien een kandidaat voorkomt op meer dan één lijst;
- c. indien meer kandidaten op de lijst voorkomen dan het toegestane aantal. In dit geval geldt het schrappen van de kandidaten die het toegestane aantal overschrijden;
- d. indien een kandidaat voorkomt op een kandidatenlijst van een ressort dat niet het zijne is.

Artikel 67

Het hoofdstembureau zendt de ongeldig verklaarde lijsten, alsmede de lijsten waarop kandidaten zijn geschrapt, zo spoedig mogelijk aan de President, vergezeld van de notulen van de vergadering waarin hiertoe is besloten.

Het administratief beroep

Artikel 68

1. Binnen drie dagen na de dag, waarop het hoofdstembureau over de geldigheid van de kandidatenlijsten en over de handhaving van de daarop voorkomende kandidaten heeft beslist, kan iedere ondertekenaar beroep aantekenen bij de President, tegen de genomen beslissing.
2. De President beslist uiterlijk op de achtste dag nadat het beroepschrift is ingekomen bij een met redenen omkleed besluit. De beslissing wordt aan appellant(en), alsmede aan het hoofdstembureau medegedeeld.

De bekendmaking van de kandidatenlijsten

Artikel 69

1. Onmiddellijk nadat de termijn voor beroep is verstreken of, in geval van beroep, nadat de President zijn beslissing aan het hoofdstembureau heeft medegedeeld, brengt het hoofdstembureau in een openbare zitting de kandidatenlijsten, zoals zij geldig zijn verklaard, naast elkaar in de volgorde bij loting bepaald op een verzamellijst.

2. De verzamellijst wordt onverwijld door plaatsing in het Advertentieblad van de Republiek Suriname ter openbare kennis gebracht.

Afschrift van deze lijst wordt voor een ieder ter inzage gelegd op de Districts-Commissariaten en op alle politiestations in de districten.

De wijze van kandidaatstelling van personen voor de Districtsraden

Artikel 70

1. Op de dag der kandidaatstelling ten behoeve van de verkiezing van de leden van de Ressortraden kunnen bij het hoofdstembureau van des voormiddags 8.00 uur tot des namiddags 15.00 uur lijsten van kandidaten voor de Districtsraad worden ingediend.

2. Deze lijsten worden door de politieke organisaties die aan de verkiezing van de Ressortraden deelnemen, ingediend.

3. Ten minste veertien dagen voor de dag der kandidaatstelling wordt hiervan door het Centraal Hoofdstembureau tijdig openbaar kennis gegeven.

4. De vorm en inrichting der lijsten worden geregeld bij staatsbesluit, dat tevens aanwijst de tijd waarop en de plaats waar formulieren kosteloos voor de kiezers verkrijgbaar zijn.

Artikel 71

1. Elke lijst wordt ondertekend door het bestuur van de politieke organisatie.

2. De personen, die de lijsten ondertekenen, moeten volgens de kiezerslijst, geldende op het ogenblik der indiening, kiesgerechtigd zijn en bevoegd tot stemmen.

Artikel 72

Boven de kandidatenlijst worden de aanduiding van de politieke organisatie en haar partij-symbool vermeld.

Artikel 73

1. De kandidaten worden op de lijst geplaatst met vermelding van hun naam, voorletters en woonplaats. De voorletters mogen geheel of ten dele door voornamen worden vervangen. Indien de kandidaat een gehuwde vrouw of weduwe is, wordt zij op de lijst vermeld met de naam van haar echtgenoot of overleden echtgenoot onder toevoeging van haar eigen naam, vooraf gegaan door het woord "geboren" of een afkorting van dit woord.
2. De namen van de kandidaten worden op de lijsten geplaatst in de volgorde, waarin de ondertekenaars aan hen de voorkeur geven.
3. De naam van eenzelfde kandidaat mag niet voorkomen op meer dan een lijst.

Artikel 74

Op dezelfde lijst mogen ten hoogste tien kandidaten meer worden geplaatst dan het aantal zetels van de Districtsraad.

Artikel 75

1. Bij een lijst wordt overgelegd een schriftelijke verklaring van iedere daarop voorkomende kandidaat, dat hij bewilligt in zijn kandidaatstelling op deze lijst.
2. De vorm en de inrichting dezer verklaring worden geregeld bij staatsbesluit, dat tevens aanwijst de tijd, waarop en de plaats, waar formulieren voor de kiezers, kosteloos, verkrijgbaar zijn.

Artikel 76

1. De inlevering van de kandidatenlijsten geschiedt door twee personen, die hiertoe door de politieke organisatie zijn gemachtigd.
2. De in lid 1 bedoelde personen moeten het volgende overleggen:

- a. een schriftelijke volmacht waaruit hun bevoegdheid blijkt;
- b. een verklaring van het Centraal Hoofdstembureau waaruit de registratie van de politieke organisatie in het openbaar register blijkt.

Artikel 77

De ingeleverde lijsten worden terstond voor een ieder ter inzage nedergelegd gedurende drie dagen.

Het onderzoeken van de lijsten en het beslissen over de geldigheid

Artikel 78

Op de dag der kandidaatstelling, onmiddellijk na het verstrijken van de tijd, die in artikel 38 lid 1 is vermeld, houdt het hoofdstembureau een zitting tot het onderzoeken van de lijsten.

Artikel 79

1. Indien bij het onderzoek blijkt van één of meer der navolgende verzuimen, geeft het hoofdstembureau onverwijld bij aangetekende brief of tegen gedagtekend ontvangstbewijs daarvan kennis aan hen, die de lijst hebben ingeleverd alsmede aan het bestuur van de politieke organisatie:
 - a. dat de lijst niet is ondertekend door ten minste twintig daartoe bevoegde personen; bij de vaststelling van dit aantal blijven buiten beschouwing de personen die meer dan één lijst hebben ondertekend;
 - b. dat een kandidaat op een lijst niet is vermeld op de wijze, zoals voorgeschreven in artikel 73 lid 1;
 - c. dat ten aanzien van een kandidaat ontbreekt de in artikel 75 lid 1 bedoelde verklaring;
 - d. dat de lijst niet persoonlijk is ingeleverd door de personen, bedoeld in artikel 76 lid 1;

- e. dat de naam of aanduiding der politieke organisatie niet in overeenstemming is met die welke krachtens de artikelen 31 tot en met 37 is geregistreerd, dan wel dat de machtiging, bedoeld in artikel 76 lid 2 of het bewijs van registratie, bedoeld in artikel 34 ontbreekt.
2. Binnen drie dagen na de dag waarop de kennisgeving is verzonden, kunnen de personen, die de lijst hebben ingeleverd, het verzuim of de verzuimen in de kennisgeving aangeduid, herstellen ter secretarie van het hoofdstembureau van des voormiddags 08.00 uur tot des namiddags 15.00 uur.

Artikel 80

Onmiddellijk nadat de lijsten door het hoofdstembureau zijn onderzocht, doet de voorzitter deze ter secretarie van het hoofdstembureau, voor een ieder ter inzage nederleggen.

Artikel 81

1. Uiterlijk op de achtste dag na de inlevering van de kandidatenlijsten beslist het hoofdstembureau in een openbare zitting over de geldigheid der lijsten, alsmede over de handhaving der daarop voorkomende kandidaten.
2. De lijsten die niet in overeenstemming zijn met de artikelen 71 en 76 zijn ongeldig.
3. In de volgende gevallen worden kandidaten van de lijst(en) geschrapt:
 - a. indien van een kandidaat niet is overgelegd een verklaring dat hij bewilligt in zijn kandidaatstelling;
 - b. indien een kandidaat voorkomt op meer dan één partijlijst;
 - c. indien meer kandidaten op de lijst voorkomen dan het in artikel 42 lid 2 toegestane aantal;
 - d. indien een kandidaat voorkomt op een kandidatenlijst van een kiesdistrict dat niet het zijne is.

Artikel 82

Het hoofdstembureau zendt de ongeldig verklaarde lijsten, alsmede de lijsten waarop kandidaten zijn geschrapt, zo spoedig mogelijk aan de President, vergezeld van de notulen van de vergadering waarin daartoe is besloten.

Artikel 83

1. Bininen drie dagen na de dag, waarop het hoofdstembureau over de geldigheid van de kandidatenlijsten en over de handhaving van de daarop voorkomende kandidaten en kandidaat-plaatsvervangers heeft beslist, kan iedere ondertekenaar beroep aantekenen bij de President tegen de genomen beslissing.

2. De President beslist uiterlijk op de achtste dag nadat het beroepschrift is ingekomen bij een met redenen omkleed besluit.

De beslissing wordt aan appellant(en), alsmede aan het hoofdstembureau medegedeeld.

De bekendmaking van de kandidatenlijsten

Artikel 84

1. Onmiddellijk nadat de termijn voor beroep is verstreken of, in geval van beroep, nadat de President zijn beslissing aan het hoofdstembureau heeft medegedeeld, brengt het hoofdstembureau in een openbare zitting de kandidatenlijsten, zoals zij geldig zijn verklaard, naast elkaar in de volgorde bij loting bepaald op een verzamellijst.

2. De verzamellijst wordt onverwijld door plaatsing in het Advertentieblad van de Republiek Suriname ter openbare kennis gebracht. Afschrift van deze lijst wordt voor een ieder ter inzage gelegd op de Districts-Commissariaten en op alle politiestations in de districten.

**Vaststelling dag kandidaatstelling en
stemming voor de periodieke verkiezing
van de leden van de volksvertegen-
woordigende lichamen**

Artikel 85

1. De dag der kandidaatstelling voor de periodieke verkiezing van de leden van de volksvertegenwoordigende lichamen wordt bij staatsbesluit bepaald, en wel zodanig dat tussen deze dag en die der stemming ten minste vijf en veertig (45) dagen gelegen zijn.

2. De kandidaatstelling ter vervulling van opengevallen plaatsen van gekozenen, in de vervulling waarvan in de voorafgaande hoofdstukken van dit decreet niet is voorzien, geschiedt binnen veertig dagen, nadat dit openvallen door het volksvertegenwoordigend lichaam ter kennis van de President is gebracht. Binnen acht dagen hierna wordt daarvan op zijn last door middel van plaatsing in het Advertentieblad van de Republiek Suriname mededeling gedaan.

Artikel 86

Bij de vaststelling van de dag der kandidaatstelling bepaalt de President tevens de dag, waarop de stemming zal plaats hebben.

HOOFDSTUK VIII

De stemming

Artikel 87

1. De stemming voor De Nationale Assemblée dan wel voor de Ressortraden geschiedt in elk kiesdistrict en in elk ressort uitsluitend over de kandidaten wier namen voorkomen op de onderscheidene geldig verklaarde kandidatenlijsten.

2. Behoudens in de gevallen, genoemd in het volgende hoofdstuk IX neemt de kiezer persoonlijk aan de stemming deel.

Atrikel 88

1. Voorafgaande aan de stemming wordt door de Minister aan wie de zorg voor Binnenlandse Zaken is opgedragen, voorzien in:
 - a. tijdige publikatie in het Advertentieblad van de Republiek Suriname alsmede in de nieuwsbladen van de plaatsen en tijdstippen waarop aan de kiesgerechtigden gelegenheid tot het uitbrengen van hun stem wordt geboden;
 - b. aanwijzing van een geschikt stemlokaal voor elk stembureau.
2. Op verzoek van de Minister aan wie de zorg voor Binnenlandse Zaken is opgedragen stellen de besturen van bijzondere scholen de daarvoor in aanmerking komende lokalen en het zich daarin bevindende materiaal voor de inrichting en het gebruik als stemlokaal beschikbaar, desgewenst tegen vergoeding van de daaruit voortvloeiende onkosten.
3. De Minister aan wie de zorg voor Binnenlandse Zaken is opgedragen wijst de personen aan, die bij het stembureau ten dienste worden gesteld.
4. De Districts-Commissaris zorgt voor de inrichting van stemlokaal.

Artikel 89

1. De stemming vangt aan des voormiddags 7.00 uur en duurt tot des namiddags 19.00 uur
2. De kiezer stemt in het stemlokaal van het aan hem toegevozen stembureau.

De oproeping voor de stemming

Artikel 90

1. Ten minste drie dagen voor de dag der stemming ontvangt elke kiezer, die bevoegd is aan de stemming deel te nemen, van de Districts-Commissaris van het district, in welke kie-

zersregister zijn naam op de dag der kandidaatstelling voorkomt, een kaart, houdende een oproeping voor de stemming.

2. Op de oproepingskaart worden vermeld:

- a. de naam van het lichaam, waarvoor de stemming plaatsvindt;
- b. de naam en voornamen of voorletters van de kiezers;
- c. datum en jaar van geboorte;
- d. het nummer, waaronder de kiezer op de bij de stemming te bezigen kiezerslijst voorkomt;
- e. datum van afgifte van de identiteitskaart en het identiteitsnummer;
- f. het kiesdistrict en het nummer van het ressort, waartoe de kiezer behoort;
- g. het adres van het stemlokaal;
- h. de dag en de uren waarop de stemming plaatsvindt.

3. De lijsten van de kandidaten worden ter kennis van de kiezers gebracht door publikatie in het Advertentieblad van de Republiek Suriname alsmede in de nieuwsbladen. De lijsten liggen voorts ter inzage op de Districts-Commissariaten. Op de dag der stemming worden de lijsten bij de ingang van het stemlokaal, duidelijk leesbaar in afdruk opgehangen.

4. Aan de tot deelneming aan de stemming bevoegde kiezer, wiens oproepingskaart in het ongerede is geraakt, of die geen kaart heeft ontvangen, wordt op zijn aanvraag door de Districts-Commissaris een nieuwe oproepingskaart uitgereikt, mits hij voldoende van zijn identiteit doet blijken. Tot zodanige uitreiking is ook het stembureau bevoegd.

5. De vorm en inrichting van de oproepingskaarten worden nader bij staatsbesluit vastgesteld.

Artikel 91

Iedere werkgever is verplicht te zorgen, dat iedere werknemer, die bij hem in dienstbetrekking is en bevoegd is tot stemming daartoe de gelegenheid krijgt, voor zover deze niet buiten de tijd van zijn dienstbetrekking aan de verkiezingen kan deelnemen.

Het stembureau

Artikel 92

1. De bij de opening der zitting van het stembureau optredende voorzitter en de leden alsmede de alsdan aanwezige kiesgerechtigde personen, die het stembureau ten dienste staan, nemen bij dit stembureau aan de stemming deel, indien dit stembureau ligt binnen het ressort, waar hij op de kiezerslijst voorkomt.

2. Gedurende de zitting zijn steeds de voorzitter of waarnemend voorzitter en twee leden van het stembureau aanwezig. De voorzitter bepaalt wie als 3e, 4e en 5e lid van het stembureau optreedt. Van alle verwisselingen in de samenstelling van het stembureau wordt in het proces-verbaal aantekening gehouden met opgave van reden daarvan en van de tijd der vervanging.

Artikel 93

1. Op de tafel van het stembureau liggen een exemplaar van dit decreet, een exemplaar van de besluiten betrekking hebbend op de verkiezingen, alsmede een exemplaar van de kiezerslijst.

2. De tafel is zodanig geplaatst, dat de kiezers de verrichtingen van het stembureau kunnen gadeslaan.

3. De stembus, vervaardigd volgens bij staatsbesluit gegeven voorschriften, staat bij de tafel. Indien een stembus volledig gevuld is met stembiljetten, wordt een lege stembus bij de tafel geplaatst.

4. Een stembus wordt gesloten met twee verschillende sleutels, waarvan de één onder de voorzitter berust. De andere sleutel berust onder een lid van het stembureau, daartoe door de voorzitter aangewezen.

De inrichting van het stemlokaal

3. Indien bij het nemen van een beslissing door het stembureau de stemmen staken, beslist de stem van de voorzitter.

Artikel 94

1. Buiten de ruimte voor het publiek bestemd, zijn in het stemlokaal één of meer geheel van elkaar gescheiden lessenaars geplaatst, waarvan de toegang zichtbaar is voor het stembureau en voor het publiek.
2. De verdere inrichting van het stemlokaal wordt bij staatsbesluit geregeld.

Het stembiljet

Artikel 95

1. Op het bij de verkiezing te bezigen stembiljet zijn gedrukt aan de ene zijde de verzamellijst van kandidaten, over wie de stemming moet geschieden, zoals deze ter kennis van de kiezers worden gebracht.
Aan de aanduiding wordt een ongekleurde afbeelding van het partij-symbool der betreffende politieke organisatie toegevoegd. Aan de andere zijde is het stembiljet voorzien van het staatszegel, van een door een kniptang of op andere wijze door perforatie aangebracht merkteken.
2. De verdere inrichting van het stembiljet wordt geregeld bij staatsbesluit.

Artikel 96

1. Bij ieder stembureau moeten voldoende stembiljetten aanwezig zijn. Deze biljetten worden aan het stembureau toegezonden in één of meer verzegelde pakken, op elk waarvan het aantal daarin bevindende stembiljetten is vermeld.
2. Bij de stemming mogen uitsluitend de in artikel 95 lid 1 bedoelde stembiljetten worden gebruikt.
3. De voorzitter van het Kiesbureau draagt er zorg voor dat vóór de aanvang der stemming op elk stembureau een voldoende hoeveelheid verkiezingsinkt aanwezig is.

Het stemmen

Artikel 97

1. Voor de aanvang van de stemming opent het stembureau tijdig het pak met stembiljetten, telt de stembiljetten en sluit de bus(sen), na zich overtuigd te hebben dat hij/zij volkomen ledig is (zijn).

2. Tot de stemming wordt slechts toegelaten hij, die bevoegd is aan de verkiezing deel te nemen, voor zover hij in het bezit is van de hem toegezonden of de ingevolge artikel 90 lid 4 uitgereikte oproepingskaart. Tot de stemming wordt eveneens toegelaten hij, die zich ten genoegen van de voorzitter middels zijn identiteitskaart afgegeven krachtens de Identiteitswet kan identificeren, op de kiezerslijst voorkomt en op wie artikel 90 lid 4 van toepassing is.

3. Het stembureau zal, alvorens iemand tot de stemming toe te laten, verlangen dat diens identiteit ten genoegen van het stembureau wordt vastgesteld.

Artikel 98

1. De kiezer overhandigt aan het stembureau de oproepingskaart indien deze aan hem is uitgereikt. Een gevolmachtigde als bedoeld in hoofdstuk IX overhandigt tevens de volmacht.

2. Het stembureau onderzoekt vervolgens alle vingers van de kiezer naar sporen van verkiezingsinkt. Indien op één of meer der vingers van de kiezer naar het oordeel van het stembureau sporen van verkiezingsinkt voorkomen, wordt de kiezer niet tot de stemming toegelaten.

3. Komen op geen der vingers van de kiezer sporen van verkiezingsinkt voor, dan wordt de kiezer slechts tot de stemming toegelaten, nadat hij het uiterste lid van zijn pink van zijn linkerhand of, bij gebreke daarvan, dat van de pink van zijn rechterhand in verkiezingsinkt heeft gedoopt. Indien het stembureau blijkt, dat de kiezer wegens zijn lichamelijke gesteldheid niet in staat is evengenoemde handeling te verrichten, staat het stembureau hem toe een andere vinger in de verkiezingsinkt te dopen; blijkt ook deze handeling niet mogelijk, dan verleent het stembureau hem van vorengenoemde handeling ontheffing.

4. De voorzitter noemt duidelijk en verstaanbaar de naam van de kiezer en het nummer, waaronder deze op de kiezerslijst voorkomt.

5. Iedere kiezer die tot de stemming wordt toegelaten ontvangt van de voorzitter het stembiljet dichtgevouwen naar de zijde, waarop de stemvakken zijn gesteld. Het stembiljet wordt

uitgereikt nadat de voorzitter in tegenwoordigheid van de kiezer zijn handtekening op de zijde waarop het staatszegel voorkomt, heeft geplaatst. Twee leden van het stembureau houden aantekening van het aantal verstrekte stembiljetten.

Artikel 99

De kiezer gaat onverwijld naar een niet in gebruik genomen lessenaar en stemt aldaar door met een potlood rood te maken:

- a. het ronde witte vlak in het zwarte blok, geplaatst in het stemvak voor de namen van de kandidaten zijner keuze tot het maximum van het te vervullen aantal zetels in de betreffende Ressortraad, indien het de verkiezing van een Ressortraad betreft;
- b. het ronde witte vlak in het zwarte blok, geplaatst in het stemvak voor de naam van een kandidaat zijner keuze, waarmee hij tevens aangeeft de politieke organisatie van zijn keuze indien het een verkiezing voor De Nationale Assemblee betreft.

Artikel 100

1. Voordat de kiezer de gelegenheid geboden wordt het stembiljet in de stembus te deponeren, overtuigt de voorzitter zich ervan, zonder het stembiljet in zijn handen te nemen, dat het stembiljet aan de buitenzijde het voorgeschreven stempel en merkteken alsmede zijn handtekening draagt.
2. Een lid van het stembureau houdt, door het stellen van zijn paraaf naast de naam van de kiezer op een afschrift of afdruk van de vastgestelde kiezerslijst, aantekening dat de kiezer aan de stemming heeft deelgenomen.

Artikel 101

1. Een kiezer kan, wanneer hij zich bij de invulling van zijn biljet vergist, eenmaal een nieuw stembiljet aanvragen, mits het eerst overhandigde door hem wordt teruggegeven.

2. Het teruggegeven stembiljet wordt door de voorzitter onmiddellijk onbruikbaar gemaakt op de wijze bij staatsbesluit te bepalen.

Artikel 102

Het stembureau kan toestaan dat een kiezer zich doet bijstaan, indien hij lichamelijk hulpbehoevend is.

Artikel 103

1. De kiezer, die na waarschuwing de bij dit decreet of de bij het tot uitvoering daarvan gegeven voorschriften omtrent de stemming niet opvolgt, wordt niet tot de stembus toegelaten, en is verplicht het stembiljet, zo hem dit reeds overhandigd is, terug te geven.
2. De kiezer, die, tot de stembus toegelaten, weigert het stembiljet in de daartoe bestemde bus te steken, is eveneens verplicht dit terug te geven.
3. Het teruggegeven stembiljet wordt door het stembureau onbruikbaar gemaakt op de wijze bij staatsbesluit te bepalen.

De orde in het stembureau en onderbreking van de stemming bij wanorde

Artikel 104

1. Gedurende de tijd, dat het stembureau zitting houdt, zijn de kiezers bevoegd in het stemlokaal te vertoeven, voor zover de orde daardoor niet wordt verstoord en de voortgang der stemming niet wordt belemmerd.
2. De kiezers verschijnen daar ongewapend, tenzij zij behoren tot de gewapende macht of een wapen bij zich hebben, dat behoort tot hun ambtskleding of bij de kleding door hen met vergunning van het boven hen gesteld openbaar gezag gedragen.

3. De in het stemlokaal aanwezige kiezers kunnen, zo de stemming niet overeenkomstig het decreet geschiedt, bezwaren inbrengen. Hiervan wordt door het stembureau in het proces-verbaal der stemming melding gemaakt.

Artikel 105

1. Het stembureau is belast met de handhaving der orde in het stemlokaal.
2. Niet dan op zijn vordering en alleen tot bedwang van wanorde, mag enige gewapende macht in het stemlokaal of zijn toegangen worden geplaatst.
3. De burgerlijke en militaire autoriteiten zijn gehouden aan een daartoe door het stembureau gedane vordering te voldoen.

De schorsing der stemming

Artikel 106

1. Is het stembureau van mening, dat wanorde in het stemlokaal of zijn toegangen de behoorlijke voortgang der stemming onmogelijk maakt, dan wordt dit door de voorzitter verklaard. De stemming wordt daarop aanstonds geschorst en vangt weer aan nadat door de voorzitter is verklaard dat de orde is hersteld.

Is de orde op de dag der stemming niet hersteld, dan wordt de stemming hervat op de volgende dag, of, is deze een zondag of een feestdag, tot de daarna volgende dag des voormiddags 07.00 uur. Aan de deur van het stemlokaal wordt een kennisgeving bevestigd wanneer de stemming wordt hervat.

2. De stembus(sen) wordt (worden) onmiddellijk in tegenwoordigheid der in het stemlokaal aanwezige kiezers gesloten en verzegeld.

Artikel 107

1. Vervolgens worden in afzonderlijke, te verzegelen pakken gesloten:

- a. de sleutel, waarmede de stembus is afgesloten,
 - b. de niet gebruikte stembiljetten;
 - c. de teruggegeven en onbruikbaar gemaakte stembiljetten;
 - d. de ingeleverde oproepingskaarten;
 - e. de kiezerslijsten;
 - f. de volmachtlegitimatiekaarten.
2. Van de geschorste zitting wordt proces-verbaal opgemaakt, waarin van de in het eerste lid bedoelde verrichtingen tevens melding wordt gemaakt.
 3. De vorm en inrichting van het proces-verbaal worden geregeld bij staatsbesluit.
 4. Het stembureau zendt onmiddellijk op de spoedigste wijze bericht van schorsing aan:
 - a. de President;
 - b. het Centraal Hoofdstembureau;
 - c. het hoofdstembureau in het kiesdistrict.

Artikel 108

1. Onmiddellijk na de ondertekening van het in het vorige artikel bedoelde proces-verbaal wordt dit met de stembus(sen) en de verzegelde pakken door de voorzitter van het stembureau gegeven aan de commandant van het dichtsbijzijnde politiebureau of politiestation. Degene die de stembus(sen) en de verzegelde pakken in bewaring heeft genomen, levert deze op de dag waarop de stemming wordt hervat vóór de aanvang der stemming, opnieuw aan het stembureau in.
2. Vóór de aanvang der hervatte stemming worden de verzegelde pakken geopend.
3. De hervatte stemming duurt, indien deze op een andere dan de vastgestelde dag der stemming geschiedt, tot des namiddags 14.00 uur.

Artikel 109

Zodra de in de artikelen 89 en 108 voor de stemming bepaalde tijd verstreken is, wordt dit door het stembureau aangekondigd en worden alleen de op het ogenblik dezer aankondiging in het stemlokaal aanwezige kiezers nog tot de stemming toegelaten.

HOOFDSTUK IX

Het stemmen bij volmacht

Artikel 110

1. Gerechtigd om bij volmacht te stemmen is:
 - a. de kiezer, die is benoemd tot voorzitter, lid of plaatsvervangend lid van een hoofdstembureau, gelegen buiten de kieskring, waar hij op de kiezerslijst is opgenomen;
 - b. de kiezer, behorende tot het Korps Politie Suriname dan wel het Nationaal Leger, die op grond van een dienstopdracht op de dag van de stemming zich bevindt buiten het kiesdistrict, waar hij op de kiezerslijst is opgenomen.
2. Als gemachtigde kan optreden een persoon die op dezelfde kiezerslijst als die van de volmachtgever voorkomt. Een gemachtigde mag slechts één aanwijzing aannemen.
3. De in het eerste lid bedoelde kiezer wendt zich, ten minste zes dagen vóór de tot stemming bepaalde dag tot de Districts-Commissaris van het bestuursressort, waar hij op de kiezerslijst is opgenomen. Hij legt een verklaring over van de persoon, die hij als gemachtigde wenst, waaruit blijkt, dat deze bereid is als zodanig op te treden.
Vervolgens tekent de kiezer de volmacht ten overstaan van de Districts-Commissaris, die daarna op de volmacht een getekende verklaring stelt, waaruit blijkt, dat aan de vereisten van dit decreet is voldaan.
4. Door de Minister aan wie de zorg voor Binnenlandse Zaken is opgedragen worden modellen vastgesteld voor de in de voorgaande leden bedoelde volmacht en verklaring.

5. Op de gemachtigde zijn ten aanzien van de stemming alle bepalingen geldend voor de kiezer, die hem gemachtigd heeft, van toepassing, met dien verstande, dat ter uitvoering van artikel 98 de voorzitter van het stembureau de naam van de volmachtgever opleest, alsmede het nummer, waaronder deze op de kiezerslijst voorkomt.

Artikel 111

Voor de gemachtigde, die zich in een stemlokaal bevindt, gelden de rechten en verplichtingen van de kiezer.

Artikel 112

1. De gemachtigde mag niet stemmen, indien hem bekend is, dat zijn volmachtgever is overleden.
2. Een stem, uitgebracht voor een overleden volmachtgever, wordt geacht niettemin geldig te zijn uitgebracht.

HOOFDSTUK X

DE BEEÏNDIGING DER STEMMING EN DE TAAK VAN HET STEMBUREAU BETREFFENDE DE STEMOPNEMING

De beëindiging van de stemming en de verzegeling van zaken

Artikel 113

1. De deuren van het stemlokaal worden op het in de artikelen 89 en 108 aangegeven uur gesloten.
De kiezers die zich in het stemlokaal bevinden kunnen ook na het sluiten van de deuren hun stem uitbrengen.
2. De stemming wordt beëindigd zodra de laatste stem is uitgebracht.

Artikel 114

1. Onmiddellijk nadat de stemming is geëindigd, stelt het stembureau vast:

- a. het aantal kiezers, dat zich heeft aangemeld;
 - b. het aantal uitgereikte stembiljetten;
 - c. het aantal in de stembus gestoken stembiljetten;
 - d. het aantal kiezers, dat geweigerd heeft een stembiljet in ontvangst te nemen;
 - e. het aantal teruggegeven en onbruikbaar gemaakte stembiljetten;
 - f. het aantal niet gebruikte stembiljetten.
2. De aantallen, bedoeld in het vorige lid, worden door de voorzitter aan de aanwezige kiezers bekend gemaakt.

Artikel 115

1. Door het stembureau wordt vervolgens op het afschrift van de kiezerslijst het aantal daarop gestelde parafen vermeld en gewaarmerkt. Dit afschrift wordt in een te verzegelen pak gesloten.
2. Vervolgens worden de ingeleverde volmachten in een te verzegelen pak gesloten, tezamen met een gewaarmerkte verklaring van het stembureau betreffende het aantal parafen.
3. Tenslotte worden op overeenkomstige wijze ingepakt:
 - a. de niet gebruikte stembiljetten;
 - b. de teruggegeven en onbruikbaar gemaakte stembiljetten;
 - c. de ingeleverde oproepingskaarten.
4. Na afloop van de in het derde lid bedoelde handelingen wordt proces-verbaal opgemaakt. Het proces-verbaal is ingericht overeenkomstig het bij staatsbesluit vast te stellen model; het wordt door de voorzitter en de leden van het stembureau van stemopneming getekend.

Stemopneming

Artikel 116

De opening van de stembussen gebeurt op de dag van de stemming waarbij het stembureau tussen de verzegeling van za-

ken als vermeld in artikel 115 en de opening van de stembussen een tijdsruimte van ten hoogste een uur kan laten, mits het stemlokaal niet verlatende en de stembus(sen) onder zijn toezicht houdende.

Artikel 117

1. Is het stembureau van mening dat wanorde in het stemlokaal of zijn toegangen een behoorlijke stemopneming onmogelijk maakt, dan wordt dit door het stembureau verklaard. De stemopneming wordt daarop aanstonds geschorst en vangt weer aan nadat door de voorzitter is verklaard dat de orde is hersteld.
2. Het bepaalde in de artikelen 106 t/m 108 is zoveel mogelijk van overeenkomstige toepassing.

Artikel 118

Onmiddellijk na de opening van de stembus(sen) worden de stembiljetten doorengemengd, geteld en hun aantal wordt vergeleken met het getal der kiezers, dat aan de stemming heeft deelgenomen.

Artikel 119

1. De voorzitter opent de stembiljetten en deelt van elk stembiljet mede:
 - a. de naam (namen) van de kandidaat (kandidaten) op wie een stem is uitgebracht, indien het de verkiezing van een Ressortraad betreft;
 - b. de naam van de kandidaat op wie, alsmede de aanduiding van de politieke organisatie op welke een stem is uitgebracht, indien het de verkiezing voor De Nationale Assemblée betreft.
2. Vervolgens doet de voorzitter lijstgewijze ten aanzien van elk stembiljet mededeling van de naam van de kandidaat, voor wie het stembiljet geldt.
3. De oudste der leden van het stembureau ziet het stembiljet na. Twee andere leden houden aantekening van iedere uitgebrachte stem.

Artikel 120

1. Het stembureau beslist over de waarde van het stembiljet terstond nadat het geopend is.
2. Van onwaarde zijn andere stembiljetten dan die, welke volgens dit decreet en de tot haar uitvoering gegeven voorschriften mogen worden gebruikt.

Voorts zijn van onwaarde de stembiljetten waarop:

- a. de namen van andere personen dan de kandidaten of waarop andere bijvoegingen zijn geplaatst;
- b. in geen stemvak het ronde witte vlak in het zwarte blok rood is gemaakt;
- c. de aanwijzing van een kandidaat op een andere wijze is geschied dan is voorgeschreven bij artikel 99;
- d. op meer dan een politieke organisatie is gestemd.

Ook zijn van onwaarde de stembiljetten die een aanduiding van de kiezer bevatten of die niet voorzien zijn van het voorgeschreven stempel.

3. Onder bijvoegingen worden niet begrepen punten, strepen, vlakken, nagelindrukken, vouwen, scheuren, gaten en vlekken, tenzij deze blijkbaar opzettelijk zijn aangebracht.

4. De voorzitter maakt de redenen van twijfel en ongeldigverklaring en de beslissing onmiddellijk bekend.

Indien één der in het lokaal aanwezige kiezers dit verlangt, moet het biljet worden getoond. Van één en ander geschiedt aantekening in het proces-verbaal der stemming.

Artikel 121

1. Indien het de verkiezing van een Ressortraad betreft, stelt het stembureau het aantal der op iedere kandidaat van een lijst uitgebrachte stemmen vast.

2. Indien het de verkiezing voor De Nationale Assemblée betreft, stelt het stembureau vast:

- a. ten aanzien van iedere lijst het aantal der op iedere kandidaat uitgebrachte stemmen;

- b. het aantal op elke politieke organisatie uitgebrachte stemmen per stembureau.

De verrichtingen na de uitslag van de stemming

Artikel 122

1. De in het lokaal aanwezige kiezers kunnen bezwaren inbrengen tegen de vaststelling, bedoeld in het vorige artikel, die worden vermeld in het proces-verbaal, als bedoeld in lid 3.
2. De geopende, zowel de geldige als de van onwaarde verklaarde stembiljetten, elke soort afzonderlijk, worden in één of meer verzegelde pakken gesloten.
3. Vervolgens wordt aanstonds proces-verbaal opgemaakt van de gehouden stemming.
Dit is ingericht overeenkomstig het bij staatsbesluit vast te stellen model.
4. Het proces-verbaal der stemming wordt door alle leden van het stembureau getekend, en met de verzegelde pakken, bedoeld in de artikelen 107 lid 1 en 115 lid 2 ten spoedigste door de voorzitter, overgebracht naar de voorzitter van het hoofdstembureau van het betrokken kiesdistrict.

HOOFDSTUK XI

De taak van het hoofdstembureau betreffende het vaststellen van de uitslag van de verkiezingen

Artikel 123

Het hoofdstembureau houdt een zitting, zodra alle proces-verbaal van de stembureaus zijn ingekomen.

Artikel 124

Het hoofdstembureau stelt vast:

- a. het aantal der op iedere kandidaat van een lijst uitgebrachte stemmen;

- b. het aantal op elke politieke organisatie uitgebrachte stemmen per kiesdistrict respectievelijk ressort;
 - c. het gezamenlijk aantal der op kandidaten en politieke organisaties in het kiesdistrict uitgebrachte stemmen;
 - d. het aantal zetels in de Districtsraad moet worden toegekend aan politieke organisaties, naar evenredigheid van het totaal aantal in de Ressortraden verworven zetels. Indien er na de toekenning van de volle zetels nog zetels over zijn, zullen deze zetels in de Districtsraad worden toegekend aan de politieke organisatie met de opeenvolgende hoogste breukwaarde.
- Is die breukwaarde even groot dan beslist het lot.

Artikel 125

1. De voorzitter maakt de aldus verkregen uitkomsten bekend.
2. Door de in het lokaal aanwezige kiezers kunnen bezwaren worden ingebracht, die in het proces-verbaal der zitting worden opgenomen.
3. De vorm en de inrichting van het proces-verbaal worden bij staatsbesluit vastgesteld.

Artikel 126

- 1[†] Ingeval de in de processen-verbaal vermelde bezwaren, als in artikel 125 lid 2 bedoeld, door het hoofdstembureau niet onaannemelijk worden geacht en van zodanige ernstige aard zijn, dat de gegrondheid daarvan naar zijn oordeel een merkelijk verschil in de uitslag der telling ten gevolge zou kunnen hebben, worden de in artikel 124 bedoelde vaststellingen voorlopig geschorst en kan het hoofdstembureau besluiten tot hertelling van de uitslag der stemming van één of meer stembureaus van het kiesdistrict respectievelijk van het ressort over te gaan.
2. Indien het hoofdstembureau besluit, dat in één of meer aangewezen stembureaus van het kiesdistrict respectievelijk van het ressort tot hertelling van de uitslag van de stemming wordt overgegaan, worden de vezegelde pakken, als bedoeld in

artikel 115 lid 3, geopend en wordt voorts gehandeld op overeenkomstige wijze, als in de artikelen 118 tot en met 121 bepaald en wordt een proces-verbaal van de hertelling opgemaakt. De vorm en de inrichting van het proces-verbaal van de hertelling worden bij staatbesluit vastgesteld.

3. Bij de vaststellingen, als in artikel 124 bedoeld, wordt rekening gehouden met de uitslagen van de hertelling en niet met de uitslagen van de betrokken stembureaus.

Artikel 127

De hoofdstembureaus zenden de processen-verbaal van hun zitting met de bescheiden van de stembureaus aan het Centraal Hoofdstembureau.

HOOFDSTUK XII

De taak van het Centraal Hoofdstembureau betreffende het vaststellen van de uitslag van de verkiezingen

Artikel 128

Onmiddellijk nadat de afschriften van de processen-verbaal van alle hoofdstembureaus zijn ontvangen, gaat het Centraal Hoofdstembureau over tot het verrichten van de werkzaamheden ter vaststelling van de uitslag der verkiezing.

Artikel 129

1. De kandidaten voor de Ressortraden worden bij gewone meerderheid van stemmen gekozen.
2. Het Centraal Hoofdstembureau verklaart de kandidaten als gekozen naar de rangorde der hoofdelijk verworven stemmen.
3. Bij gelijk aantal stemmen beslist het lot.

Artikel 130

De kandidaten voor de Districtsraden worden door het Centraal Hoofdstembureau aangewezen en als verkozen verklaard naar de verhouding tussen de door hun politieke organisatie behaalde zetels in de Ressortraden en het aan de Districtsraad toekomende aantal zetels. De zeteltoewijzing vindt plaats overeenkomstig het bepaalde in artikel 124 onder d.

Artikel 131

1. De kandidaten voor De Nationale Assemblee worden gekozen krachtens het stelsel van evenredige vertegenwoordiging bij grootste gemiddelden met voorkeurstemmen.
2. De zetels worden, overeenkomstig het bepaalde in artikel 8 toegekend per district.
3. De eerste zetel wordt toegekend aan de politieke organisatie met het hoogste aantal stemmen. Vervolgens wordt telkens bepaald welke organisatie na toevoeging van een volgende zetel het grootste gemiddelde aantal stemmen heeft.
4. Het Centraal Hoofdstembureau deelt, nadat het aantal zetels aan een politieke organisatie is toegewezen, het totaal aantal op die lijst uitgebrachte stemmen door het aantal toegewezen zetels. De kandidaten die meer stemmen op hun naam hebben verzameld dan dit quotiënt, zijn bij voorkeur gekozen. Voor het overige en voor zover kandidaten een gelijk aantal voorkeurstemmen hebben behaald worden de zetels toegekend naar de volgorde van de door de politieke organisatie ingediende kandidatenlijst.

HOOFDSTUK XIII

Het bekendmaken van de uitslag der verkiezingen

Artikel 132

1. Het Centraal Hoofdstembureau maakt de uitslag der verkiezing zo spoedig mogelijk bekend en bepaalt tevens hoeveel zetels elke politieke organisatie in de volksvertegenwoordigende lichamen heeft behaald. De bekendmaking geschiedt in een zitting van het Centraal Hoofdstembureau. De kiezers hebben toegang tot het zittingslokaal, voorzover de orde daardoor niet wordt verstoord en de voortgang der werkzaamheden niet wordt belemmerd.
2. Dag en uur van de zitting worden door de voorzitter tijdig bekend gemaakt.
3. De kiezers verschijnen ongewapend in het zittingslokaal, tenzij zij behoren tot de gewapende macht of een wapen bij

zich hebben dat behoort tot hun ambtskleding of bij de kleding, door hen met vergunning van het boven hen gesteld openbaar gezag gedragen.

4. De voorzitter is belast met de handhaving der orde in het zittingslokaal.

5. Niet dan op zijn vordering en alleen tot bedwang van wanorde, mag enige gewapende macht in het zittingslokaal of zijn toegangen worden geplaatst. De burgerlijke en militaire autoriteiten zijn gehouden aan een daartoe door de voorzitter gedane vordering te voldoen.

6. Door de in het lokaal aanwezige kiezers kunnen bezwaren worden ingebracht.

Artikel 133

1. Nadat alle werkzaamheden zijn beëindigd, wordt daarvan aanstonds proces-verbaal opgemaakt. In dit proces-verbaal worden de uitslag der verkiezing alsmede alle ingebrachte bezwaren vermeld.

2. Het proces-verbaal wordt door alle ter zitting aanwezige leden van het Centraal Hoofdstembureau getekend. Het wordt aan de President en het Onafhankelijk Kiesbureau aangeboden.

Artikel 134

De uitslag der verkiezing wordt met inachtneming van het bepaalde in de artikelen 1 lid 1 en 29 lid 1 terstond openbaar gemaakt door plaatsing in het Advertentieblad van de Republiek Suriname, alsmede in de nieuwsbladen.

Artikel 135

1. De voorzitter van het Centraal Hoofdstembureau doet een afschrift van het proces-verbaal toekomen aan het lichaam, waarvoor de verkiezing heeft plaatsgevonden.

2. De gekozene ontvangt onverwijld van de voorzitter een afschrift van het proces-verbaal, waaruit zijn verkiezing blijkt. Dit afschrift strekt de gekozene tot geloofsbrief. De uitreiking geschiedt door tussenkomst van de Districts-Commissaris.

Artikel 136

1. De gekozene geeft bij het toekomen van het afschrift een bewijs van ontvangst daarvoor af en geeft binnen veertien dagen na de dagtekening van dat bewijs schriftelijk kennis aan het hoofdstembureau van het betrokken kiesdistrict, of hij zijn verkiezing aanvaardt.
2. Indien de gekozene de in het vorig lid bedoelde mededeling niet tijdig doet, wordt hij geacht zijn verkiezing niet te aanvaarden.

Artikel 137

1. De voorzitter van het hoofdstembureau van het betrokken kiesdistrict geeft onmiddellijk kennis aan de President, het Onafhankelijk Kiesbureau, het Centraal Hoofdstembureau, wanneer een gekozene zijn verkiezing heeft aanvaard.
2. Gelijke kennisgeving geschiedt wanneer een kandidaat vóór de stemming komt te overlijden, wanneer een gekozene zijn verkiezing niet heeft aanvaard of de in artikel 136 lid 1 genoemde termijn heeft laten verstrijken, alsmede bij het openvallen van plaatsen van gekozen leden door ontslag, overlijden, terugroeping of om een andere reden.
3. Ter voorziening in de vacatures bedoeld in het vorige lid treden in de plaats, indien het De Nationale Assemblee betreft, de in de volgorde hoogst geplaatste niet-gekozen kandidaten van de lijst, waarop de plaats is opgevacueerd.
4. Indien het een Districtsraad betreft, wordt in de opgevacueerde plaats voorzien door de in de volgorde hoogst geplaatste niet-aangewezen kandidaten van de lijst, waarop de plaats is opgevacueerd.

5. Ter voorziening in de vacatures, bedoeld in lid 2, wordt, indien het een Ressorraad betreft, in een tussentijds opengevallen plaats voorzien door:

- a. de kandidaat, die in rangorde op de kandidatenlijst direct volgt na het lid, wiens lidmaatschap is beëindigd, verkozen te verklaren;
- b. het uitschrijven van nieuwe verkiezingen, indien het lid, wiens lidmaatschap is beëindigd, de enige of de laatste kandidaat is op zijn kandidatenlijst.

HOOFDSTUK XIV

Enkele bijzondere gevallen betreffende de verkiezingen

Artikel 138

1. Indien vermeerdering of vermindering van het aantal leden van een Districtsraad of een Ressorraad nodig is, treedt deze eerste in bij de eerstvolgende te houden verkiezing.
2. Indien geen lijsten van kandidaten zijn ingeleverd of op dat ingeleverde lijsten minder kandidaten voorkomen dan er plaatsen te vervullen zijn, geeft het hoofdstembureau daarvan kennis aan de President en het Centraal Hoofdstembureau.
3. Alsdan wordt een nieuwe verkiezing gehouden, waarvoor binnen veertien dagen na de in het vorige lid bedoelde kennisgeving de kandidaatstelling op een bij resolutie te bepalen dag, plaatsvindt. De artikelen 85 en 86 vinden in dit geval overeenkomstige toepassing.

Artikel 139

Een lid of plaatsvervangend lid van het Centraal Hoofdstembureau, een hoofdstembureau of het stembureau kan niet tegelijkertijd zijn Minister, Onderminister, lid van De Nationale Assemblée, lid van de Rechterlijke Macht, lid van de Staatsraad, lid van de gewapende machten, lid van de Rekenkamer dan wel van het Constitutioneel Hof of kandidaat, dan wel kandidaat-plaatsvervanger bij enige verkiezing, waarbij hij of zij actief de werkzaamheden als in dit decreet bedoeld mee uitoefent.

HOOFDSTUK XV

Algemene- en strafbepalingen

Artikel 140

1. De tot lid van een volksvertegenwoordigend lichaam gekozene legt binnen de tijd van 21 dagen na zijn verkiezing, nevens zijn geloofsbrief, als bedoeld in artikel 135 lid 2, aan dit lichaam over een uittreksel uit het register der geboorte of bij gemis daarvan een akte van bekendheid, waaruit zijn ouderdom blijkt en een door hemzelf af te geven verklaring, vermeldende alle openbare betrekkingen, welke hij bekleedt.

2. Voldoet hij daaraan niet binnen de gestelde termijn, dan wordt hij geacht zijn verkiezing niet te hebben aanvaard.

Het volksvertegenwoordigend lichaam brengt zulks ten spoedigste ter kennis van de President.

3. Alsdan vindt het bepaalde in artikel 137 leden 3, 4 of 5 overeenkomstige toepassing.

Artikel 141

1. De leden van de volksvertegenwoordigende lichamen kunnen te allen tijde hun ontslag nemen.

2. Het wordt door hen ingezonden aan de President, die het ter kennis brengt van het volksvertegenwoordigend lichaam.

3. Wanneer een lid van De Nationale Assemblée of enig ander volksvertegenwoordigend lichaam een der vereisten verliest, houdt hij op lid te zijn van De Nationale Assemblée dan wel van het andere volksvertegenwoordigend lichaam.

Artikel 142

1. Hij, die een lijst van kandidaten en kandidaat-plaatsvervangers, bedoeld in de artikelen 44 lid 1, 60 en 76 lid 1 inlevert, wetende, dat hij is voorzien van de handtekening van een of meerdere personen, die niet bevoegd zijn tot deelneming aan de verkiezing, waarvoor de inlevering geschiedt, terwijl zonder die handtekening of handtekeningen geen voldoende

aantal handtekeningen voor een geldige lijst zou overblijven, wordt gestraft met een gevangenisstraf van ten hoogste drie maanden of een geldboete van ten hoogste Sf 1.000,— (Eéenduizend Gulden).

2. Met gelijke straf wordt bedreigd, hij, die, wetende dat hij niet bevoegd is tot deelneming aan de verkiezing, een voor inlevering bestemde lijst van kandidaten en kandidaat-plaatsvervangers heeft ondertekend.

Artikel 143

De kiezer, niet optredende als gemachtigde in de zin van artikel 110 of die optredende als gemachtigde meer dan een aanwijzing heeft aangenomen en meer dan een volmacht aan een of meer stembureaus overhandigt, teneinde meerdere malen dan toegestaan tot de stemming te worden toegelaten, wordt gestraft met een gevangenisstraf van ten hoogste één jaar of een geldboete van ten hoogste Sf 1.000,— (Eéenduizend Gulden).

Artikel 144

1. Hij, die een lijst van kandidaten en kandidaat-plaatsvervangers inlevert, wetende, dat zij voorzien is van de handtekening van één of meer personen, wier handtekening ook voorkomt op een voor dezelfde kandidaatstelling reeds ingediende zodanige lijst van kandidaten, terwijl zonder die handtekening(en), geen voldoende aantal handtekeningen voor een geldige lijst van kandidaat-plaatsvervangers zou overblijven, wordt gestraft met een gevangenisstraf van ten hoogste drie maanden of een geldboete van Sf 1.000,— (Eéenduizend Gulden).

2. Met gelijke straf wordt bedreigd hij die opzettelijk voor één en dezelfde kandidaatstelling meer dan een voor inlevering bestemde lijst van kandidaten of kandidaat-plaatsvervangers ondertekent.

Artikel 145

De kiezer die niet voldoet aan de bij artikel 103 leden 1 en 2 opgelegde verplichting tot teruggave van het stembiljet wordt gestraft met een hechtenis van ten hoogste veertien da-

gen of een geldboete van ten hoogste Sf 200,— (Tweehonderd Gulden).

Artikel 146

De in de artikelen 142 t/m 144 bedoelde strafbare feiten worden als misdrijven, die in artikel 145 bedoeld als overtredingen beschouwd.

Overgangs- en slotbepalingen

Artikel 147

De termijnen voor de eerste verkiezingen voor de samenstelling van de volksvertegenwoordigende lichamen in het jaar 1987 zullen bij wijze van uitzondering, bij staatsbesluit worden vastgesteld.

Artikel 148

Voor de verkiezingen van 1987 van volksvertegenwoordigende lichamen zal het Onafhankelijk Kiesbureau naast zijn normale taak tevens als Centraal Hoofdstembureau fungeren.

Artikel 149

1. Dit decreet, dat kan worden aangehaald als "Kiesregeling" wordt geplaatst in het Staatsblad van de Republiek Suriname en treedt in werking op een door de President te bepalen tijdstip.

2. Bij de inwerkingtreding van dit decreet vervalt de Kieswet (geldende tekst S.B. 1977 no. 53).

Gegeven te Paramaribo, de 29ste september 1987.

L.F. RAMDAT MISIER.

De Voorzitter van het Militair Gezag,

D.D. BOUTERSE.

1987

No. 62

De Minister-President,

J.A. WIJDENBOSCH.

De Minister van Binnenlandse Zaken,
Districtsbestuur en Volksmobilisatie,

J.A. WIJDENBOSCH.

De Minister van Justitie,

S.F. GILDS.

Uitgegeven te Paramaribo, de 29ste september 1987.

De Minister van Binnenlandse Zaken,
Districtsbestuur en Volksmobilisatie,

J.A. WIJDENBOSCH.

DECREET van 29 september 1987, houdende regels voor de verkiezing van leden voor de volksvertegenwoordigende lichamen in Suriname. (Kiesregeling).

NOTA VAN TOELICHTING

Algemeen

Op 30 maart 1987 heeft De Nationale Assemblée een voorontwerp van de Grondwet voor de Republiek Suriname aanvaard. Het voorontwerp wordt op 30 september 1987 ter goedkeuring aan het Volk van Suriname, middels een referendum aangeboden.

In het voorontwerp zijn reeds enkele bepalingen opgenomen over de verkiezing van de leden van de volksvertegenwoordigende lichamen, het actief en passief kiesrecht en de uitsluiting daarvan. In artikel 60 van dat voorontwerp is bepaald dat alles wat verder het kiesrecht betreft, de instelling van een Onafhankelijk Kiesbureau en zijn bevoegdheden, de indeling van Suriname in kiesdistrikten, de verdeling van de zetels van De Nationale Assemblée per kiesdistrikt en de methoden, volgens welke de regeling van de zeteltoewijzing plaatsvindt bij wet wordt geregeld.

In het onderhavige ontwerp wordt geregeld hetgeen in de Grondwet aan de gewone wetgever is overgelaten.

Vele artikelen in de nieuwe Kiesregeling behoeven geen of geen noemenswaardige toelichting omdat deze artikelen reeds voorkwamen in de oude Kieswet.

Besproken zullen worden enkele onderwerpen, die in de nieuwe Kiesregeling een andere opzet en karakter hebben, namelijk het Kiesbureau, de evenredigheid binnen de distrikten, de verkiezing van de leden van de Nationale Assemblée en de Resortraden en de verdeling van het aantal zetels van De Nationale Assemblée. Voorts het stelsel der verdeling van de zetels, de leeftijd van de kiesgerechtigden en de kwestie van het terugroeprecht.

Met betrekking tot de verschillen die hier niet zijn aangegeven, kan worden volstaan met het verwijzen naar de Memorie van Toelichting van de wijziging van de Kieswet in het jaar 1963 e.v.

A. Het Onafhankelijk Kiesbureau

Het belangrijkste vereiste voor het Kiesbureau is zijn onafhankelijkheid welke voor een groot deel gelegen zal zijn in de samenstelling van het Kiesbureau.

Bij de keuze van personen voor het lidmaatschap van het Kiesbureau zal onder meer bijzonderlijk gelet dienen te worden op hun integriteit, objectiviteit en opgedane ervaring in de wetgeving en het bestuur van de Staat.

Ook de duur van de benoeming der leden geeft een zekere garantie voor de onafhankelijkheid. Vandaar dat deze is gesteld op zes jaren. De benoeming van de voorzitter, de leden, de plaatsvervangende leden en de secretaris van het Kiesbureau geschiedt bij resolutie.

Het Onafhankelijk Kiesbureau is een permanent orgaan, dat tot taak heeft toe te zien dat allerhande zaken, de kiezersregistratie en de controle op de verkiezing betreffende, op de juiste wijze worden bijgehouden en afgewikkeld. Daartoe zijn aan dit orgaan bevoegdheden toegekend. Geregeld is dat tot aan een nadere wijziging van de wet dit orgaan mede zal fungeren als Centraal Hoofdstembureau. Ingeval er enig vertegenwoordigend lichaam moet worden verkozen, zullen aan het Kiesbureau de taken en bevoegdheden van dit Centraal Hoofdstembureau worden toebedeeld.

De samenstelling van dit Onafhankelijk Kiesbureau dat zelf zijn reglement van orde zal vaststellen, zal steeds geschieden in overleg met de door de wet erkende politieke organisaties.

Naast de doorlopende taak om de registratie van de politieke organisaties op grond van het Decreet Politieke Organisaties te verzorgen heeft dit bureau, maar dan in de hoedanigheid van Centraal Hoofdstembureau de taak om de registratie van politieke organisaties, ingeval van een verkiezing van enig vertegenwoordigend lichaam te behandelen.

In het decreet zijn opgenomen een aantal gronden op basis waarvan het Centraal Hoofdstembureau de registratie van een politieke organisatie, die zich aandient voor registratie kan weigeren. Een van die gronden betreft het bepaalde in artikel 35 lid 2.

In artikel 7 is bepaald dat politieke organisaties, die ingevolge het Decreet Politieke Organisatie als zodanig zijn erkend, zich in een combinatie kunnen bundelen met het oog op een te houden verkiezing.

Zowel de samenstellende delen als de combinatie kunnen hun gegevens ter registratie aanbieden.

Biedt de combinatie naast de samenstellende delen gegevens ter registratie aan dan zal de registratie van de samenstellende delen worden gewijzigd. Dit is in artikel 35 vastgelegd.

B. De evenredigheid binnen de distrikten

Opgemerkt wordt dat het stelsel van de landelijke evenredigheid, zoals tot nog toe is gehanteerd, is verlaten. Daarvoor komt in de plaats evenredigheid per distrikt. Dit betekent, dat binnen elk distrikt wordt gekozen volgens het stelsel van Evenredige Vertegenwoordiging, waarbij de toewijzing der zetels geschiedt volgens het systeem der grootste gemiddelden, met voorkeurstemmen.

Met betrekking tot de Ressortraden geldt het personenmeerderheidsstelsel. Het komt erop neer dat indien een Ressortraad zeven zetels telt elke kiezer zeven personen kan aanwijzen. De zeven personen, die de meeste stemmen op zich hebben vergaard, zijn gekozen.

Vervolgens wordt nagegaan tot welke politieke organisatie deze zeven personen behoren. Afhankelijk van de sterkte van de politieke organisaties binnen alle ressorten van het distrikt wordt een bepaalde verhouding vastgesteld. Naar die verhouding wordt bepaald hoeveel zetels elke politieke organisatie in de Distriktsraad mag bezetten. Omdat elke politieke organisatie ook de kandidatenlijsten voor de Distriktsraad heeft vastgesteld, wordt naar de rangorde van die lijsten bepaald welke personen lid van de Distriktsraad zullen zijn.

C. Leeftijd kiesgerechtigden

In verband met de moderne ontwikkeling ook buiten Suriname is de leeftijd van zowel het actief als het passief kiesrecht verlaagd. De leeftijd van het passief kiesrecht — dit is om gekozen te worden — is 21 jaar. De leeftijd voor het actief kiesrecht — dit is om te mogen kiezen — is 18 jaar.

Uiteraard zal men op een bepaalde datum de leeftijd voor het actief kiesrecht moeten hebben bereikt.

D. Stembureau

In de Kieswet van 1977 (S.B. 1977 no. 53) kenden wij het stembureau en het hoofdstembureau per district. Thans kennen wij het Centraal Hoofdstembureau zetelende te Paramaribo. Als zodanig zal optreden het Onafhankelijk Kiesbureau (zie artikelen 29 e.v.), terwijl in artikel 139 en artikel 1 lid 8 is bepaald dat een lid of plaatsvervangend lid van het Onafhankelijk Kiesbureau, het Centraal Hoofdstembureau, een hoofdstembureau of een stembureau niet tegelijkertijd kan zijn Minister, Onderminister, lid van De Nationale Assemblée, lid van de Rechterlijke Macht, lid van de Staatsraad, lid van de gewapende machten, lid van de Rekenkamer dan wel van het Constitutionele Hof of kandidaat, dan wel kandidaat-plaatsvervanger bij enige verkiezing, waarbij hij of zij actief de werkzaamheden als in dit decreet bedoeld mee uitoefent.

Deze bepaling is een duidelijke waarborg voor de onafhankelijkheid van het Centraal Hoofdstembureau, de hoofdstembureaus en de stembureaus.

Een stembureau zal zijn zetel hebben in een stemlokaal. Wanneer bij een stemming het einde daarvan nadert, zal het probleem kunnen ontstaan wie nog geacht moet worden zich in het stemlokaal te bevinden. Het is echter niet gewenst een omschrijving te geven van een stemlokaal. Het moet aan het stembureau worden overgelaten in de hieromschreven situatie op zeer soepele doch aanvaardbare wijze, gelet op de op dat moment bestaande omstandigheden een verantwoorde beslissing te nemen.

E. De ontbinding

Omdat De Nationale Assemblée het hoogste staatsorgaan binnen de Republiek Suriname is, kan van ontbinding van dit orgaan geen sprake zijn. Ontstaat er een conflict tussen dit orgaan en andere organen dan zal dit conflict middels overleg moeten worden opgelost en indien dat niet lukt zal in elk geval De Nationale Assemblée de doorslaggevende beslissing

hebben. Het niet ontbinden moet ook gezien worden in het licht van het terugroeprecht.

F. Overgangsregeling

Deze overgangsbepaling is noodzakelijk in verband met het besluit van de Regering om de verkiezingen voor de volksvertegenwoordigende lichamen op 25 november 1987 te doen plaatsvinden.

De ondergetekenden hebben gemeend met deze algemene toelichting te volstaan vermits de andere artikelen zodanig duidelijk zijn in verband met de gevestigde ontwikkeling op het stuk van de Kieswet dat nadere toelichting niet nodig wordt geacht.

De Minister van Binnenlandse Zaken,
Districtsbestuur en Volksmobilisatie,

J.A. WIJDENBOSCH.

De Minister van Justitie,

S.F. GILDS.

